

THE DANISH INSTITUTE FOR
HUMAN RIGHTS
8H 11/2002

2002

Forord	side 4
Forskning	side 8
National afdeling	side 12
International afdeling	side 14
Undervisning og uddannelse	side 20
Information	side 24
Dokumentation	side 29
Økonomi	side 32
Kort om Centret	side 34
Glimt fra året der gik	side 36

2 002 var på alle måder et bemærkelsesværdigt år for det Danske Center for Menneskerettigheder, et år, som vi vil se tilbage på med blandede følelser. Begyndelsen af året var præget af stor usikkerhed om Centrets fortsatte eksistens, som dog resulterede i en beslutning om sammenlægning af Centret med fire andre institutioner. Hermed kunne det danske menneskerettighedsarbejde fortsætte i regi af Institut for Menneskerettigheder per 1. januar 2003 i et tæt samarbejde med Institut for Internationale Studier.

Vi vil samtidig se tilbage på året med stor glæde, eftersom vi midt i krisen så frugterne af mange års samarbejde med vore nationale og internationale partnere og oplevede, hvorledes de utvetydigt bakkede op om Centret og dets arbejde. Der hersker ingen tvivl om, at de har haft en stor indflydelse på beslutningen om at bevare et nationalt og uafhængigt menneskerettighedsinstitut.

Debatten om Centrets status satte sit præg på arbejdet med menneskerettigheder, og flere opgaver måtte sættes i bero det meste af året. Det lykkedes alligevel at gennemføre forskningens fokusområder om bl.a. flygtninge- og asylproblematikken, de økonomiske, sociale og kulturelle rettigheder samt engagementet i forbindelse med det danske EU-formandskab. Centret fortsatte også samarbejdet med den europæiske masteruddannelse, og afholdt desuden en europæisk ungdomskonference om menneskerettigheder og demokrati.

En af de store begivenheder var værtskabet i april for den 6. Internationale Konference for Nationale Menneskerettighedsinstitutioner. Vores partnere fra alle dele af verden kom til København for at diskutere, hvordan nationale menneskerettighedsinstitutioner mere effektivt kan arbejde for ligestilling og bekæmpelse af diskrimination. Udgangspunktet for konferencen var slutdokumentet fra FN's Verdenskonferenc mod Racisme, som blev afholdt i Durban året før. Resultatet af konferencen var Københavnerdeklarationen, som i mange år fremover vil danne grundlaget for de nationale institutioners arbejde.

Vi fortsatte også vores deltagelse i EU-Kina dialogen og startede desuden en Iran-dialog. Det første møde i Danmark-Iran dialogen blev afholdt i Teheran i oktober måned, hvor vi diskuterede emner som særlige strafformer, kvinders rettigheder og ytringsfrihed. Den dansk-iranske dialog gav inspiration til EU, som påbegyndte en tilsvarende dialog i december 2002. Det Danske Center for Menneskerettigheder blev bedt

om at være sekretariat for EU-dialogen med Iran. Den indenrigspolitiske situation i Iran er ustabil og kan have negative konsekvenser for dialogens succes og dermed muligheden for at forbedre menneskerettigheds-situationen i landet. Det er vi klar over, men Centrets gode erfaringer med Kina-dialogen bevarer både vores realitetssans og optimisme.

Der blev også plads til en nyskabelse på Centret. Vi igangsatte arbejdet med et nationalt sekretariat for at styrke arbejdet med at beskytte og fremme menneskerettigheder og ligebehandling i Danmark. Der er udsatte grupper som fx børn, kroniske patienter og handicappede, som har behov for særlig opmærksomhed. Vi finder derfor, at etableringen af øget fokus på det nationale menneskerettighedsarbejde er en naturlig udløber af arbejdet med vores årlige statusrapport om menneskerettighedssituationen i Danmark. Nu vil vi synliggøre og konkretisere emner, der både angår personer i udsatte grupper og alle borgere.

Vores internationale arbejde blev succesfuldt evalueret i 2002. Kapacitetsvurderingen var bestilt af Udenrigsministeriet og indeholdt en række spændende anbefalinger, som vi er i gang med at virkeliggøre. Vi satser på en yderligere professionalisering af vores projekter til gavn for vore samarbejdspartnere. Centrets undervisningsarbejde og informationsvirksomhed favnede både den danske og internationale offentlighed. Over 1.000 deltog i Centrets forskellige kurser, vi udgav 41 publikationer, og en af vores hjemmesider fik topkarakter som Bedst på Nettet af Forskningsministeriet. På trods af uroen om Centrets eksistens gennemførte Centrets medarbejdere 157 foredrag rundt om i landet, og vi afholdt 46 konferencer og seminarer i både Danmark og internationalt. Med udgangen af 2002 kan vi se tilbage på 15 udbytterige år i menneskerettighedernes tegn. Fra et lille Center i 1987, der kun var kendt af en faglig inderkreds, har Centret udviklet sig til et anerkendt institut med mange resultater og et stort, internationalt netværk. Danmark står i dag stærkt på menneskerettighedsområdet, og jeg vil takke de mange danske og internationale støtter og samarbejdspartnere, vi har haft gennem årene. Det samme gælder de myndigheder, organisationer og enkeltpersoner, som har inspireret os og positivt brugt vores indsats. Vi håber at kunne bevare disse gode relationer og at kvalificere vores indsats for menneskerettigheder og demokrati endnu bedre i fremtiden.

Morten Kjærum

Direktør

FORSKNING

Teorier om menneskerettigheder

Forskningsindsatsen omfattede 22 projekter om menneskeretlige standarder, menneskerettigheder i samfundsudviklingen og kapacitetsopbygning, menneskerettigheder og beskyttelse af udsatte grupper samt menneskerettigheder i social og kulturel praksis.

Året var også kendetegnet ved udgivelsen af en række vigtige forskningspublikationer, der bidrog til at markere Centret som en synlig forskningsinstitution.

Et fokusområde var flygtninge- og asylproblematikken, et andet EU for at understøtte det danske EU-formandskab.

Side 8

UDDANNELSE

Ikke en dag uden undervisning

På 39 uger blev der afholdt 49 større kurser for over tusinde deltagere. Fra folkeskolen til universitetsniveau, i Danmark såvel som i Asien, fra NGO'er til politi. Der blev også udarbejdet undervisningsmaterialer og iværksat undervisningsprogrammer til over 15 lande.

Centrets samarbejde med dansk politi har medført etableringen af en europæisk platform, hvor politistyrker og menneskerettighedsorganisationer mødes og udveksler erfaringer. Europarådet og FN's Højkommissariat for Menneskerettigheder var blandt samarbejdspartnerne.

Side 20

INFORMATION

Europas unge gik i aktion

Oplysning om menneskerettigheder favnede både Danmark og Europa i 2002. Centrets hjemmeside 'menneskeret.dk' blev kåret som 'Bedst på Nettet', og en række humoristiske tv-spots blev vist på begge tv-kanaler i Danmarks Radio.

100 unge i alle europæiske lande var med til at realisere et omfattende netværk, der resulterede i en handlingsplan for demokrati og menneskerettigheder. Initiativet startede i Danmark og forvandles nu til en oplysningsstafet, som skal Europa rundt. Og så blev der lavet 41 publikationer.

Side 24

NATIONALT

Styrket indsats i danske forhold

Siden 1999 har Centret taget pulsen på menneskerettighederne i Danmark. Den internationale menneskerettighedsdag, den 10. december, har været rammen for udgivelsen af statusrapporten "Menneskeret i Danmark". I 2002 tog Centret skridt til, at årets andre dage også kommer til at stå i menneskerettighedernes tegn. Det nye nationale sekretariat vil fremover styrke arbejdet med at beskytte og fremme menneskerettigheder og ligebehandling i Danmark. I 2002 blev projektøren rettet mod udsatte grupper som kroniske patienter, børn og handicappede. Men også alle andre borgere vil blive prioriteret, når det drejer sig om at videreudvikle og implementere menneskerettighederne nationalt.

Side 12

INTERNATIONALT

Evaluering og ros af projektarbejdet

Danske menneskerettighedseksperter bistår med projekter i Afrika, Asien, Latinamerika, Europa og på Balkan. 52 projekter i 28 lande. Fem hovedområder: Ledelse og administration; reform af lovgivning og statsinstitutioner; adgang til retlig konfliktløsning; civilsamfundet, og støtte til universiteter og forskningsinstitutioner. Centrets internationale arbejde blev også evalueret i 2002. Det gik godt. Og nye indsatser er på vej, en af dem er en menneskerettighedsdialog mellem Danmark og Iran. Den EU-støttede Kina-dialog fortsætter ligesom Centrets engagement i Rådet for Internationalt Udviklings-samarbejde.

Side 14

DOKUMENTATION

Så fik vi bog nummer 10.000

Danmark er et af de få lande som har et omfattende menneskerettighedsbibliotek. Flere tusinde henvender sig hvert år for at orientere sig i bibliotekets mange tusinde bøger og tidsskrifter. Biblioteket er med i flere netværk, som sikrer en optimal service for bibliotekets brugere. Centret uddanner samtidig studerende og forskere i informationssøgning, uanset om de kommer fra Aarhus Universitet eller fra institutioner i Cameroun eller Usbekistan. Centret hjælper også med at opbygge dokumentations- og bibliotekssamlinger i Afrika og Asien.

Side 29

ØKONOMI

Støtten til Centret er stigende

Siden 1987 er Centret vokset fra et par håndfulde medarbejdere til små hundrede, der hvert år deltager i Centrets aktiviteter som enten fastansatte medarbejdere, gæsteforskere, studerende eller praktikanter. Flere og flere ønsker at deltage i støtten til Centrets arbejde og blive en del af Centrets bagland. Det sker som sponsorer, som medlem af Centrets bestyrelse og råd og som samarbejdspartner i forskellige projekter. Tjek hvordan budgettet hænger sammen, og hvem der bestyrer det, og se hvem der støttede Centret i 2002.

Side 32

FORSKNING

Centrets forskere repræsenterer en række forskellige fag og forsknings-traditioner, som supplerer og udfordrer hinanden i udforskningen af menneskerettighederne. Centralt i feltet står den retsvidenskabelige forskning vedrørende konventionerne og de øvrige menneskeretlige instrumenter, men hertil kommer en bred samfunds- og kulturvidenskabelig forskning i menneskerettighedernes historie, værdigrundlag og praktiske implementering.

Det er karakteristisk for menneskerettighederne, at de er normative og værdiladede. Det stiller store krav til forskningen, at den skal forholde sig kritisk analyserende til et felt, som ofte betragtes som universelt gyldigt, positivt og færdigudviklet. Den kritiske analyse er dog forudsætningen for, at menneskerettighederne ikke låses fast i statiske forestillinger, men kan opretholdes og videreudvikles som meningsfulde retlige standarder og som en levende kommentar til både den lokale, regionale og globale udvikling.

Forskningsindsatsen koncentrerer sig om de fire kompetenceområder, der er beskrevet i strategiplanen:

1. Menneskeretlige standarder
2. Menneskerettighederne i samfundsudviklingen og kapacitetsopbygning
3. Menneskerettigheder og beskyttelse af udsatte grupper
4. Menneskerettigheder i social og kulturel praksis

Der er tale om meget bredt angivne områder, der hver for sig kan studeres tværfagligt. Alle kompetenceområderne rækker over mod arbejdet i Centrets øvrige afdelinger, og efter 1. januar 2003 vil det tillige være en målsætning at søge den størst mulige integration med forskningsindsatsen i Institut for Internationale Studier.

2002 var for forskningsindsatsen stærkt præget af usikkerheden om Centrets fremtid. Udnyttelsen af forskningspotentiale var som følge heraf langt fra optimal, og situationen bevirkede tillige, at der ikke kunne træffes beslutninger om genbesættelse af ledige forskerstilling. Ikke desto mindre blev 2002 kendetegnet ved udgivelsen af en række vigtige forskningspublikationer, som bidrog til at markere Centret som forskningsinstitution. Derudover har den interne debat om menneskerettighedsforskningens opgaver, vilkår og faldgruber – som naturligt fulgte i kølvandet på den politiske debat om Centrets

arbejde – etableret en ny platform for kommende forskningsaktiviteter. Denne debat tillige med afklaringen af Centrets fremtidige vilkår bevirkede således, at Centrets forskning ved udgangen af 2002 stod bedre rustet til at møde kommende udfordringer inden for menneskerettighedsforskningen.

Fokusområder 2002

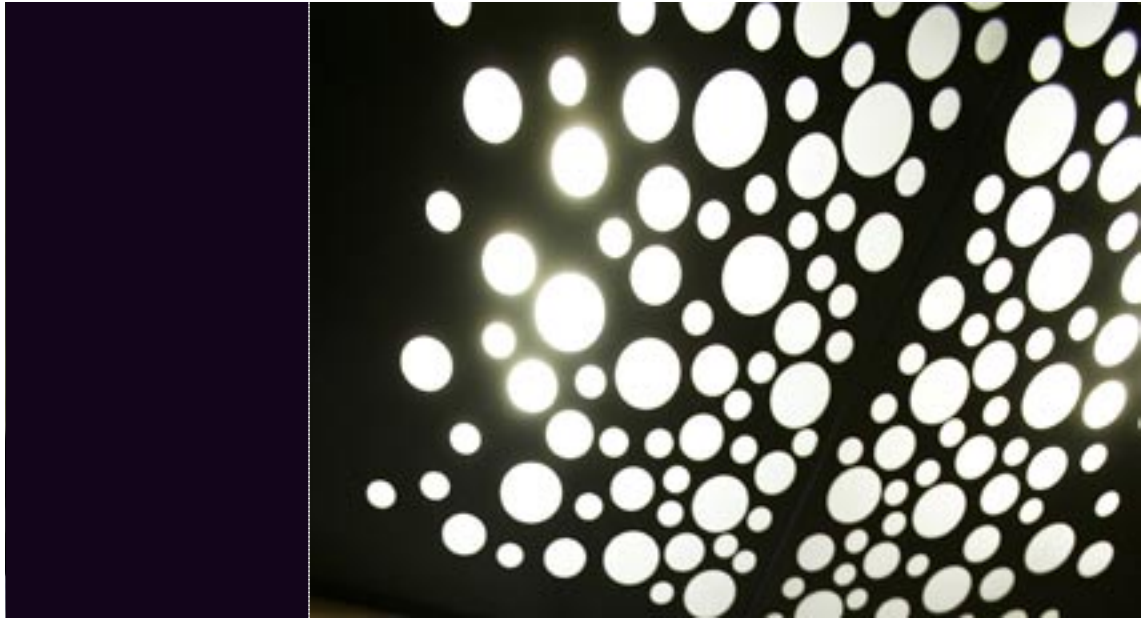
Et af de temaer, der blev viet opmærksomhed, var flygtninge- og asylproblematikken. Understregningen af dette tema hang sammen med eksterne bevillinger, idet både UNHCR og EU bevilgede forskningsmidler til projekter om flygtninge- og asylproblematikken. Der blev i april og august 2002 afholdt seminar finansieret af UNHCR og EU vedrørende asylansøgning via ambassader. I oktober afsluttedes udredningsarbejdet for EU-Kommissionen, og den 10. december præsenteredes rapporten "Study on the Feasibility of Processing Asylum Claims outside the EU" ved et møde i Bruxelles. Rapporten er nu tilgængelig på Kommissionens hjemmeside, men forventes publiceret i løbet af 2003. I december 2002 afholdtes Nordic Refugee Seminar "Asylum at Crossroads" som et led i det løbende nordiske forskningsarbejde vedrørende flygtningepolitikken. Seminaret var et led i arbejdet under det danske EU-formandskab og blev finansieret af Integrationsministeriet.

Et andet fokusområde har været de økonomiske, sociale og kulturelle rettigheder. Det blev i foråret besluttet at udarbejde en dansk antologi om sociale rettigheder målrettet en dansk offentlighed.

Et tredje område har været forberedelserne til afholdelsen af EU-Forum om Menneskerettigheder som en del af det danske formandskab. Centret bidrog dels med allokeringen af en medarbejder til Udenrigsministeriet, dels med udarbejdelsen af oplæg til to af de fire workshops, der var en væsentlig bestanddel af mødet. Selve Forummet blev afholdt i december 2002.

Centret havde i foråret 2002 besøg af fem masterstuderende inden for rammerne af det fortsatte europæiske samarbejde vedrørende uddannelse af masterstuderende i menneskerettigheder og demokratisering (E.MA). Som et led i tilbuddet til de masterstuderende blev der i foråret afholdt en offentlig seminarrække om Human Rights, Counterterrorism and the Infinity of Justice. E.MA-samarbejdet afvikles i samarbejde med Syddansk Universitet. Temaet for Centrets egen seminarrække i efteråret 2002 var »Theoretical Perspectives on Human Rights«.

Undervisning og eksterne aktiviteter

Udover engagementet i den europæiske masteruddannelse i menneskerettigheder og demokratisering, har Centrets forskere jævnligt undervist på de halvårslige interne centerkurser om menneskerettigheder. Universiteter og andre uddannelsesinstitutioner, menneskerettighedsinstitutioner, myndigheder og organisationer i og uden for Danmark har endvidere regelmæssigt benyttet Centrets forskere til at undervise eller holde foredrag inden for deres ekspertområde. Dette indikerer, at Centret anses som en fremtrædende leverandør af akademisk ekspertise på menneskeretsområdet. Seniorforskere er ligeledes engageret i undervisning og vejledning af M.A.- og LL.M-studerende fra forskellige universiteter samt i at rådgive ph.d.-studerende, som henvender sig til Centret for at få vejledning. Endvidere er der i 2002 taget initiativ til et ph.d.-samarbejde mellem Centret og to universiteter om to forskningsprojekter. Endelig fungerer flere af Centrets seniorforskere som censorer ved universiteter og andre uddannelsesinstitutioner.

Centralt i forskningsarbejdet står fortsat udarbejdelsen af høringssvar i forbindelse med danske lovforslag, EU-retlige og andre internationale initiativer af menneskeretlig relevans. Udarbejdelsen af høringssvar er i vidt omfang baseret på forskningskapaciteten og er tænkt som et input i det lovforberejdede arbejde og som et bidrag til at sikre en velinformeret debat om konkrete lovgivnings-

initiativer. De politiske partier og Folketingets udvalg anmoder endvidere med mellemrum Centrets jurister om at uddybe deres høringssvar ved eksperthøringer og særlige lovinitiativer. Som tidligere er alle høringssvar tilgængelige på Centrets hjemmeside.

Endelig deltager Centrets forskere i den løbende debat om menneskerettigheder i danske og internationale medier, ligesom flere forskere har været aktive deltagere i EU-Kina dialogen og fra 2002 også i EU-Iran dialogen.

”Det Danske Center for Menneskerettigheder har til formål at skabe en selvstændig og uafhængig dansk forskningsindsats på området.”

Fra vedtægterne for Det Danske Center for Menneskerettigheder.

Fem gæsteforskere efteråret 2002

Adékoniyé Arsène Joël Adeloui, University of Abomey-Calavi, Benin
Wang Sixin, Pan Zhi Hua College, Kina
Dan Kuwali, Malawi Defence Force, Malawi
Dan Wei, Supreme People's Procuratorate of P.R.China, Kina
Yubaraj Sangroula, Kathmandu School of Law, Nepal

Kompetenceområder

Menneskeretlige standarder

- Samspejlet mellem økonomiske, sociale og kulturelle rettigheder og borgerlige og politiske rettigheder- begrebet menneskerettighedernes udelelighed
Ida Elisabeth Koch, cand.jur., ph.d., fungerende forskningsleder.
- Judiciel magt og beskyttelse af grundrettigheder
Ida Elisabeth Koch, cand.jur., ph.d., fungerende forskningsleder. Sammen med bl.a. Professor, dr. jur. Jens Vedsted-Hansen, Aarhus Universitet
- International ret, menneskeret og statsborgerret
Eva Ersbøll, cand.jur.
- IT og menneskerettigheder
Birgitte Kofod Olsen, cand.jur., ph.d.
- Erhverv og menneskerettigheder
Birgitte Kofod Olsen, cand.jur., ph.d.
- Valgrettigheder og deres rødder i kollektive retstraditioner. Danmark og Vesteuropa ca. 1790 til 1920
Anette Faye Jacobsen, cand.phil.
- Den Europæiske Menneskerettighedskonvention
Isi Foighel, professor, dr.jur., tidl. dommer ved Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol i Strasbourg

Menneskerettigheder i samfundsudviklingen og kapacitetsopbygning

- Socialreform i Kina
Hatla Thelle, cand.mag., ph.d. i historie og kinesisk
- Human rights & Business
Margaret Jungk, ph.d. i Political Science, M.Phil i international relations

Menneskerettigheder og beskyttelse af udsatte grupper

- Sikre veje mod asyl? - Den aktuelle og potentielle rolle for EU's Diplomatiske Repræsentationer i relation til behandling af asylansøgninger
Gregor Noll, dr.jur., souschef og leder af Forskningsafdelingen
- Theoretical Foundations and Current Practices of Refugee Law in Europe

Gregor Noll, dr.jur., souschef og leder af Forskningsafdelingen

- Flygtninge i Danmark
Kim U. Kjær, cand.jur., ph.d.
- Beskyttelse af familieliv
Stéphanie Lagoutte, DEA de droit public et comparé, DEA de droit pénal et politique criminelle en Europe, ph.d.

Menneskerettigheder i social og kulturel praksis

- NOÖ-Ethics (NOÖ = sind, bevidsthed. Udvikling af undervisningsprogram)
Zelim Skurbaty, LL.D., International Law of Human Rights, ph.d. i Social Anthropology
- Menneskerettighedernes historie og forholdet mellem religiøse traditioner og menneskerettigheder
Eva Maria Lassen, mag.art og ph.d. i historie

Udredning

- Menneskerettigheder og post-traditionelle / lokale normer og praksis
Lone Lindholt, cand.jur., ph.d.
- Nationale menneskerettighedsinstitutioner
Lone Lindholt, cand.jur., ph.d.
- Opdatering af Human Rights Indicators 2000. Country Data
Hans-Otto Sano, M.A. (cand.phil.), ph.d. i social science, fungerende forskningsleder
- Evaluering af polititræning i Uganda
Hans-Otto Sano, M.A. (cand.phil.), ph.d. i social science, sammen med Chris Gale, International Afdeling
- Manual vedrørende projektindikatorer, monitorering og evaluering
Hans-Otto Sano, M.A. (cand.phil.), ph.d. i social science.
- Human Rights and Good Governance
Hans-Otto Sano, M.A. (cand.phil.), ph.d. i social science.
- Demokrati og fattigdom i Det sydlige Afrika
Hans-Otto Sano, M.A. (cand.phil.), ph.d. i social science, og Karin Poulsen, mag.scient, programleder i International afdeling.

Research Partnership-programmet

Research Partnership-programmet er Centrets gæsteforskerprogram. Programmet giver mulighed for at invitere op til fem gæsteforskere fra udviklingslande til Danmark i en periode fra tre måneder og op til et år. Gæsteforskerne er en integreret del af Centrets øvrige forskerstab og deltager i afdelingens arrangementer. Det er hensigten, at Research Partnership-programmet skal give gæsteforskerne mulighed for at udarbejde artikler og lignende i et forskningsmiljø, der er fremmede for deres aktiviteter. Det tilstræbes derfor, at gæsteforskere arbejder inden for forskningsafdelingens prioritetsområder, og der tilnyttes en forsker til hver gæsteforsker. Programmet udføres i samarbejde med Danida Fellowship Centre, der forestår de praktiske og sociale tiltag i forbindelse med gæsteforskernes ophold. Programmet er finansieret gennem rammeaftalen med Danida.

NATIONAL AFDELING

Det nationale sekretariat blev etableret som en sekretariatsenhed i juli 2002 for at styrke arbejdet med at beskytte og fremme menneskerettigheder og ligebehandling i Danmark.

De aktiviteter, der blev prioriteret og igangsat i 2002, beskæftigede sig med emner:

- der angår alle borgere
- der angår personer i udsatte grupper

Privatliv, ytringsfrihed og adgang til information

For alle borgere er det vigtigt, at der i den videre udvikling af informationssamfundet tages hul på diskussionen om grænserne for den enkelte borgers frihed. Det gælder både i forhold til privatlivet og i forhold til ytringer og adgang til information. For at kunne bidrage til denne diskussion igangsatte sekretariatet et bogprojekt om udgivelse af en antologi om privatlivsbegrebet og påbegyndte forberedelserne til en konsensuskonference om ytringsfrihed. Endvidere har sekretariatet deltaget i de danske forberedelser til FN's verdensstopmøde om Informationssamfundet, der afholdes i december 2003.

Udsatte grupper

For personer, der befinder sig i en udsat position på grund af etnisk oprindelse, køn, handicap, alder, seksuel orientering eller andet, er der ofte behov for et øget fokus på disse personers retlige og faktiske muligheder for at nyde deres menneskerettigheder. Særligt i relation til ligebehandling og anti-diskrimination har der med Danmarks kommende implementering af to nye EU-direktiver om anti-diskrimination været brug for at forberede analyse- og oplysningsaktiviteter i relation til direktiverne. Bl.a. har sekretariatet igangsat et projekt om mangfoldighed, der udvikler principper for mangfoldighedsledelse i offentlige og private virksomheder.

Kroniske patienter

Retsstillingen for kroniske patienter er et område, der i mange år har været omdiskuteret. For at bidrage til udredning og oplysning af problemstillingen har sekretariatet udarbejdet en juridisk analyse af kroniske patienters retsstilling og afholdt et rundbordsmøde med patientforeninger og andre interessenter. Analysen vil danne baggrund for en menneskeretlig udredning på området i 2003.

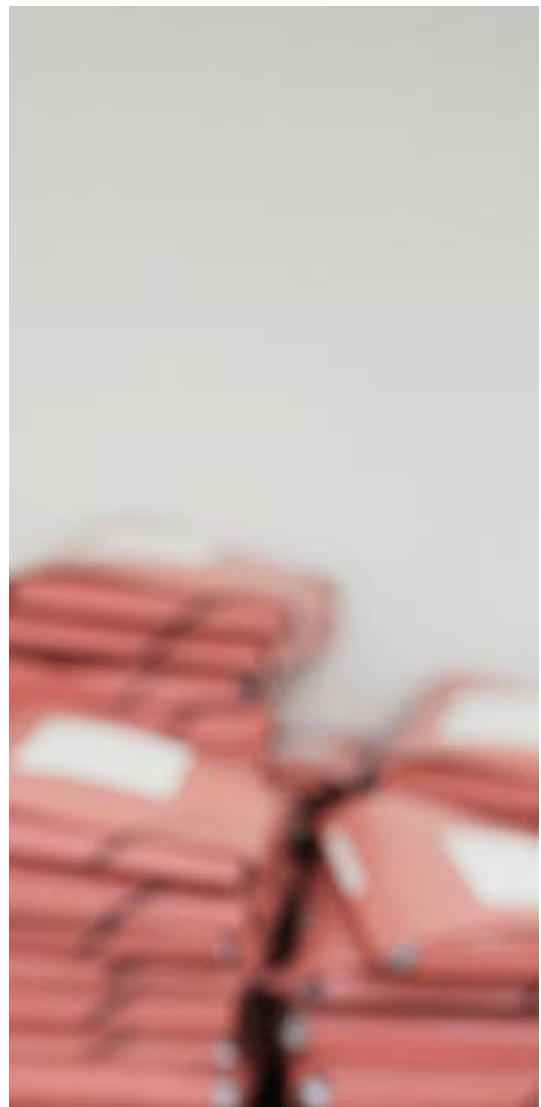
Rettigheder for børn i Danmark

I relation til børns rettigheder har sekretariatet som opfølgning på det arbejde, der tidligere er udført

af Det Danske Center for Menneskerettigheder, igangsat et projekt om udvikling af indikatorer på FN's børnekonvention. Målet med projektet er at give et bedre grundlag for at vurdere vilkår og rettigheder for børn i Danmark, som anbefalet af FN's Børnekomité ved den seneste evaluering af Danmark.

Handicappedes rettigheder

Sekretariatet er sammen med handicaporganisationerne gået ind i diskussionen om handicappedes retsstilling med henblik på at gennemføre et større udredningsprojekt, der vil dække handicappede personers retsstilling efter dansk ret og give input til det danske bidrag til en international handicapkonvention.

Menneskeret i Danmark – den årlige statusrapport

Sekretariatet er ansvarlig for udarbejdelse af den årlige statusrapport "Menneskeret i Danmark", der blev udgivet den 10. december 2002. Formålet med rapporten er at dokumentere, hvordan menneskerettighederne implementeres i dansk ret og praksis. Rapporten indeholder en gennemgang af danske lovgivningsinitiativer og regeringsinitiativer, domme fra de danske domstole, udtalelser fra Ombudsmanden, domme fra den Europæiske Menneskerettighedsdomstol og generelle udtalelser fra Europarådets og FN's overvågningskomitéer samt disse komitéers udtalelser i konkrete sager mod Danmark.

Status 2002

Statusrapporten har været udgivet siden 1999 og er også oversat til engelsk. Både den danske og engelske udgave kan købes for 50 kr. eller downloades gratis fra nettet: www.humanrights.dk

Internationale organer

Sekretariatet har besvaret en række anmodninger fra FN-organer, herunder Generalforsamlingen og Menneskerettighedskommissionen, samt fra Europarådet og EU om beskyttelsen af menneskerettigheder i Danmark.

Øvrige samarbejdspartnere

Endelig har sekretariatet i samarbejde med Domstolsstyrelsen og Universitetet i Trier i efteråret 2002 afholdt en europæisk konference om tiltaltes rettigheder.

Det løbende samarbejde med eksterne aktører er et vigtigt bidrag til de projekter, som sekretariatet arbejder med. Interesseorganisationer, ministerier, forskere og andre med praktisk eller anden særlig viden eller erfaring inden for de emner, sekretariatet arbejder med, deltager i aktiviteterne som sparringspartnere, referencegrupper, bidragydere eller projektpartnere.

Medarbejdere

Sekretariatet har haft to akademiske medarbejdere, to studenter og to formiddagsfuldmægtige fra Justitsministeriet tilknyttet i hele perioden. Siden 1. november har yderligere en projektleder og en student været ansat under enheden.

"Det Danske Center for Menneskerettigheder skal rådgive Folketinget og ministerierne om Danmarks forpligtelser på menneskerettighedsområdet, og på et tværfagligt grundlag selvstændigt bidrage til videreudvikling og implementering af menneskerettigheder nationalt og internationalt."

Fra vedtægterne for Det Danske Center for Menneskerettigheder

INTERNATIONAL AFDELING

I 2002 blev afdelingen for Partnerskabsprogrammer i løbet af året omdøbt til International Afdeling. Centrets internationale arbejde blev også kapacitetsvurderet. Evalueringen blev iværksat af Udenrigsministeriet og udført af T&B Consult. Den påbegyndtes i slutningen af 2001 og fortsatte op til april 2002. For nærmere at kunne belyse den internationale dimension var undersøgelsen bl.a. baseret på feltbesøg i Malawi og Niger. Rapporten blev udgivet i april 2002.

Et vigtigt redskab for evaluering af det internationale arbejde er de indikatorer, der relaterer til forskellige aspekter af Centrets arbejde, hvilket er et område, der stadig er højt prioriteret.

Styrkelsen af samarbejdsprocesser på tværs i Centret, især med forskningsafdelingen, er også et af de områder, som er blevet udbygget. Det vil fremover indgå i Centrets bestræbelser på at konsolidere de forskellige fagområder og kompetenceudviklingen. Der er allerede to forskere, som finansieres under Samarbejdsaftalen med Danida og flere forskere, der bruges som konsulenter til partnerskabsprogrammer, og de konstituerer derved et link mellem forskningsafdelingen og den internationale afdeling. Vi vil arbejde videre med en klar og entydig profil for det internationale arbejde, hvor Centret fremstår som en samlet partner med et begrænset antal tematiske programområder, frem for projekter fragmenteret i flere afdelinger. Dette omfatter også samarbejdet med vores donorer, bl.a. Udenrigsministeriet (herunder Danida og Fresta), Verdensbanken, British Council, DFID, EU, m.fl.

I forbindelse med partnerskabskonceptet blev der i 2002 udgivet en publikation "Partners in Progress", som er baseret på en række interviews med partnere om deres syn på partnerskabet med Centret. *Se side 25.* En opfølgende publikation "Partners in Progress II" forventes at udkomme i 2003.

Fremtiden

Det internationale arbejde er organiseret i fire operative hovedområder, der arbejder med tematiske programmer: Reform af lovgivning og statsinstitutioner, adgang til retlig konfliktløsning, civilsamfundet, samt universiteter og forskningsinstitutioner. Udover disse hovedområder eksisterer der et bredt, tværgående samarbejde mellem forsknings-, uddannelses- og dokumentationsafdelingerne, hvor arbejdet om et fælles tema tager sit udgangspunkt i arbejdsgrupper, herunder bl.a. en Kina-enhed.

Den organisatoriske struktur i forhold til det internationale arbejde er på baggrund af sammenlægningen til Dansk Center for Internationale Studier og Menneskerettigheder blevet tilføjet et ledelsessekretariat, der arbejder med program- og projektmanagement.

Ledelsessekretariatet vil fra 2003 iværksætte en mere systematiseret budgetkontrol i forhold til projekter. Dette vil ske gennem implementering af et aktivitets- og ressourcestyringssystem.

Samarbejdet med Udenrigsministeriet

EU-formandskabet

2002 var også året, hvor det danske EU-formandskab stod højt på den politiske dagsorden. Centret bidrog inden for menneskeretsområdet med ekspertise til Udenrigsministeriet.

The European Union Human Rights Discussion Forum

I december 2002 afholdtes en EU-konference *European Union Human Rights Discussion Forum*, som Centret arrangerede på vegne af Kommissionen og det danske formandskab. Hensigten med The European Union Human Rights Discussion Forum, der blev etableret i 1998 i anledning af 50-året for Verdenserklæringen om menneskerettigheder, er at styrke dialogen på menneskerettighedsområdet mellem EU og civilsamfundet, herunder NGO'er.

I dette års forum deltog omkring 150 personer fra civilsamfundet i EU og ansøgerlande, officielle repræsentanter fra medlemslandene, internationale organisationer og en række EU-institutioner, herunder EU-parlamentet. Hovedfokus for diskussionen var EU's menneskerettighedspolitik, og deltagerne drøftede i fire arbejdsgrupper følgende temaer: Menneskerettighedsklausuler og forholdsregler i samarbejdsaftaler med tredjelande; EU's retningslinier om dødsstraf og tortur; Evaluering og vejen frem; gennemsigtighed i EU's menneskerettighedspolitik og samarbejde med tredjelande; Politik i relation til politiske instrumenter og bistandsprogrammer.

Dette forum fremlagde en bred vifte af konkrete anbefalinger. De foreløbige versioner af arbejdsgruppernes anbefalinger kan findes på Forum-linket på Centrets hjemmeside www.humanrights.dk

International konference for nationale menneskerettighedsinstitutioner

Flere og flere lande i verden har en national menneskerettighedsinstitution, som bygger på de samme grundlæggende principper som Det Danske Center for Menneskerettigheder, de såkaldte Parisprincipper. I april 2002 blev den Sjette Internationale Konference for Nationale Menneskerettighedsinstitutioner afholdt i april 2002 i København og Lund med hensigten at udveksle erfaringer. Konferencens tema var nationale menneskerettighedsinstitutioners rolle i forhold til bekæmpelse af racisme og racediskrimination og var

samtidig en opfølgning på Verdenskonferencen mod racisme, racediskrimination, xenofobi og relateret intolerance, der blev afholdt i Durban i august og september 2001.

Rådet for Internationalt Udviklingssamarbejde

Centret er derudover med i Rådet for Internationalt Udviklingssamarbejde, hvis opgave er at rådgive og vejlede udenrigsministeren. Rådet nedsatte i 2002 tre arbejdsgrupper, hvoraf den ene skal behandle menneskeretlige spørgsmål i relation til "globale offentlige goder". Leder af den Internationale Afdeling, Birgit Lindsnæs, er formand for denne arbejdsgruppe. Formålet er at forberede en række indlæg, som skal præsenteres for Rådet i maj 2003, og som på kortere sigt forventes udgivet i en rapport.

Human Rights Officer og Adviser programmet

Centret fortsatte i 2002 sit kandidatprogram *Human Rights Officers* (menneskeretsrådgivere). Programmet henvender sig til kandidater, der har afsluttet en akademisk uddannelse inden for de sidste fire år. *Human Rights Officers* (HRO) ansættes sædvanligvis for en et-årig periode, hvoraf en måned er afsat til et introduktionsforløb. Herefter udstationeres kandidaterne i ca. ni måneder ved en menneskerettighedsorganisation, der arbejder med udviklingslande.

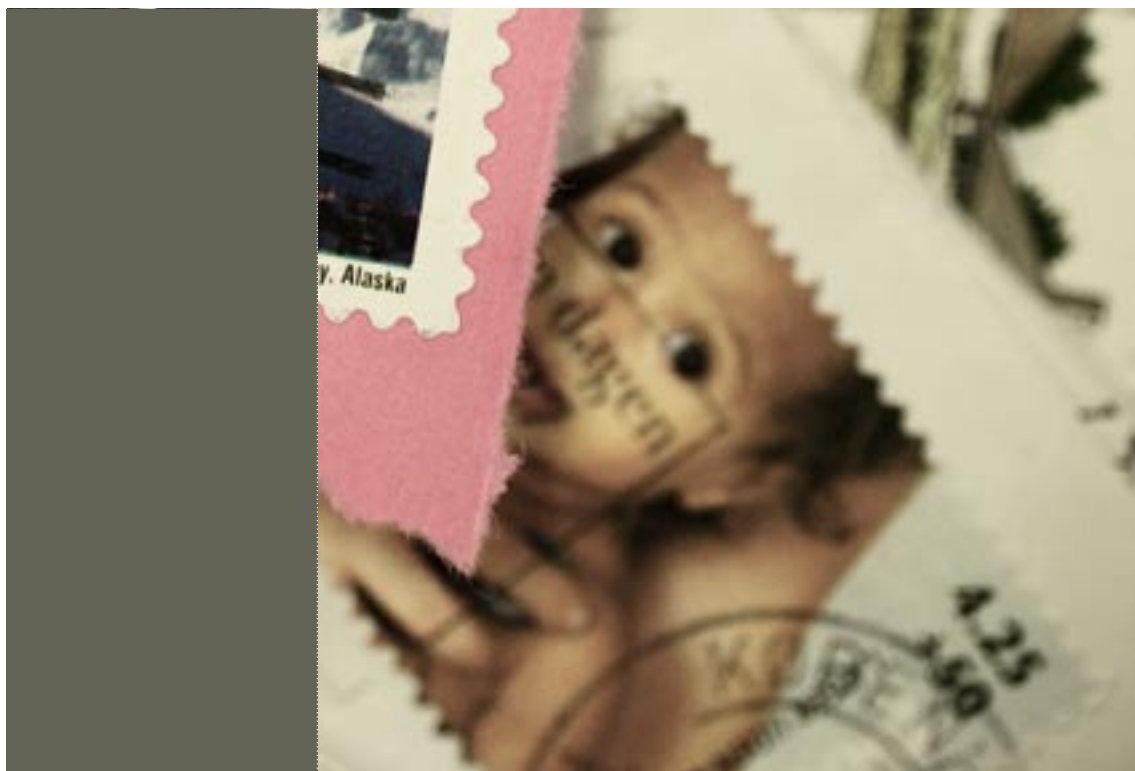
Disse Human Rights Officers er tilknyttet Centrets projekter og samarbejdspartnere, og HRO'erne har ofte flere års erfaring i at sikre en kvalificeret støtte til projekterne. I 2001 blev det endvidere besluttet at ansætte *Human Rights Advisers*, som skal assistere vores partnerorganisationer. *Human*

Rights Advisers adskiller sig fra HRO'er ved, at de har en specifik viden inden for det område, som partnerorganisationen og projektet kræver, fx jura, sagsbehandling og coaching, og de kan derved også virke som rådgivere for Centret.

Ekspert/rådgivere udstationeret i 2002:

- Det Danske Center for Menneskerettigheds lokale kontor i Kigali, Rwanda.
- Association Nigérienne pour la Défense des Droits de l'Homme (ANDDH) og Universitet i Niamey, Faculty of Law, Niger.
- Indenrigsministeriet i Cambodia.
- International Service for Human Rights.
- Human Rights Resource Centre i Lilongwe, Malawi.
- The Executive Secretariat of the Coordinating Instance for the Justice Sector i Guatemala City, Guatemala.

Kandidatprogrammet er en del af Danida Samarbejdsaftale

Iran-dialog

Siden 2001 har Centret i samarbejde med den Islamiske Menneskerettighedskommission i Iran (IHRC) skabt rammerne for en fælles menneskerettighedsdialog. Dialogen blev etableret, da den tidligere udenrigsminister Niels Helveg Petersen besøgte Iran i april 2000. Under besøget blev det aftalt, at der skulle etableres et samarbejde mellem danske og iranske menneskerettighedsinstitutioner. Der har indtil videre været afholdt to fælles konferencer om centrale menneskerettighedsaspekter, herunder bl.a. kvinders rettigheder og ytringsfrihed. Herudover besøgte direktør Morten Kjærum IHRC i 2001, ligesom Centret var vært for en iransk delegation i sommeren 2002. Uddannelses- og forskningsaktiviteter er ligeledes indgået som væsentlige komponenter. Projektet er finansieret af Udenrigsministeriet.

I september 2002 besøgte europæiske eksperter og embedsmænd Teheran med det formål at vurdere, hvorvidt en menneskerettighedsdialog mellem EU og Iran var mulig. Igangsættelsen af en formel dialog blev anbefalet af både iranere og EU, og der er blevet etableret et EU-Iran Menneskerettighedssekretariat på Centret.

Det primære formål med dialogen er at tilvejebringe konkrete forbedringer af menneskerettighedssituationen i Iran. Der skal afholdes to dialoger, hvor repræsentanter fra parlamentet, retssystemet, akademikere og civilsamfundet er til stede. Den første dialog blev afholdt i Teheran i december 2002, og den anden dialog forventes afholdt i løbet af foråret 2003.

Cambodia

Centrets arbejde i Cambodia har flere menneskeretlige vinkler. Der gennemføres bl.a. via radioen en oplysningskampagne om retssikkerhed i samarbejde med partnere i civilsamfundet. Et andet indsatsområde er arbejdet med reform af lovgivning og statsinstitutioner, som omfatter flere elementer:

Et projekt retter sig mod udarbejdelse af en fælles vision for retssektoeren i Cambodia, og vores samarbejdspartner er her Office of the Council of Ministers of Cambodia, Council for Legal and Judicial Reform. Formålet er at bidrage til en reform af retssektoeren i Cambodia i henhold til den cambodianske forfatning og internationale menneskeretlige standarder. Samarbejdet med retssektoeren blev påbegyndt i slutningen af 2001, hvor Centret gennem en udsendt rådgiver bistod Indenrigsministeriet i udarbejdelsen af landets retsplejelov. Bistanden bestod bl.a. i en styrkelse af ministeriets lovkontor. Efterfølgende er der indgået en aftale med Cambodias Ministerråd med henblik på at udarbejde et visionsdokument vedrørende en gennemgribende reform af hele retssektoeren. Dette arbejde fortsætter i 2003.

Arbejdet med Cambodias indenrigsministerium har været vanskeligt. Lovkontoret var forholdsvis isoleret i forhold til ministeriets øverste ledelse, og dets gennemslagskraft var derfor begrænset. Herudover foregår arbejdet omkring retsplejeloven i Cambodia på meget uigennemskuelig vis. Arbejdet bliver ledet af den tidligere

kolonimagt Frankrig, og størstedelen af arbejdet har vist sig at foregå uden for landets grænser - i Frankrig. Det er dog lykkedes at styrke lovkontorets kapacitet på en række væsentlige områder, og arbejdet med ministeriets deltagelse i udarbejdelsen af retsplejeloven bliver videreført i 2003 i samarbejde med Cambodia Defenders Project, som er en af de mest markante menneskerets-NGO'er i landet. Der er nedsat en arbejdsgruppe, samlet af Cambodian Defender's Project (CDP) sammen med blandt andet repræsentanter fra Indenrigsministeriet. Den skal formulere kommentarer til retsplejeloven og identificere huller og svagheder i udkastet i forhold til den cambodjanske kontekst, og endelig skal den i relation til udkastet formulere løsninger i henhold til internationale retsprincipper. Udkastet vil blive bragt til høring hos lovgivere, juridiske myndigheder og civilsamfund. Resultatet samles i en rapport på khmer og engelsk med de reviderede bestemmelser. Arbejdet med revisionen af retsplejeloven blev påbegyndt i december 2002. Arbejdsgruppen er nu dannet og mødes med jævne mellemrum. Arbejdet forventes færdigt i september 2003.

Til gengæld er arbejdet i Ministerrådet forløbet uden forhindringer. Det første udkast til et værdidokument - værdier fra forfatningen som retssektoeren skal baseres på - lå således klar i slutningen af december som planlagt. Arbejdet videreføres i 2003.

Strategisk Koordination mellem Klagebehandlende Institutioner, Malawi

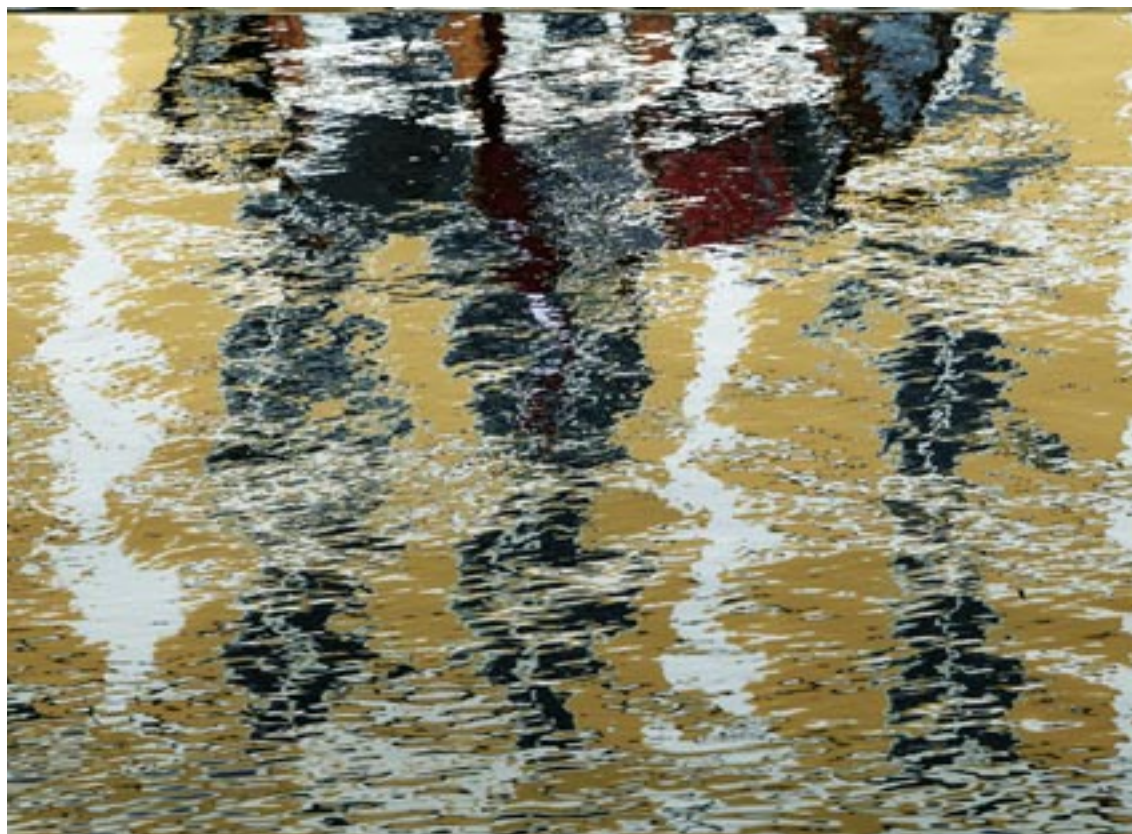
Med vedtagelsen af den malawianske forfatning i 1994 blev der dannet en række uafhængige og specialiserede klagebehandlende institutioner med det fælles mandat at behandle klager over den offentlige administration i forhold til påståede overgreb eller lovbrud. Inden for rammerne af dette fælles, brede mandat regulerer de 13 deltagende institutioner specifikke områder så som påståede menneskerettighedsovertrædelser, dårlig forvaltningspraksis, korruption, uregelmæssigheder ved valg og overtrædelse af arbejdsrettigheder, inklusiv disciplinærsager mod offentligt ansatte.

Projektet førte til dannelsen af Forum for Klagebehandlende Institutioner, som har til formål at opbygge kapacitet i de enkelte institutioner samt at styrke koordinationen mellem de klagebehandlende institutioner. Centret fungerer som sekretariat for dette forum

Hensigten var at udstyre de enkelte medlemsinstitutioner med et redskab til at styrke deres interne sagsbehandlingsmekanismer, som en forudsætning for at kunne videreudvikle de fælles aktiviteter inden for Forummet i forhold til også at styrke den eksterne sagsbehandling mellem institutionerne.

I dag er fokus rettet mod de eksterne sagsbehandlingsmekanismer. Der er blevet formuleret en række indsatsområder for Forummet gennem et studie af prioriteringer i hver enkelte institutions strategiplan. Formålet med denne metode er at sikre, at Forummet fokuserer på de mest relevante fælles behov og problemstillinger for dets medlemmer.

Udover publicering af og opfølgning på de individuelle strategiplaner blev følgende indsatsområder for Forummet defineret: Implementering af et træningsprogram om god sagsbehandling, herunder bl.a. menneskeretlige og forfatningsmæssige standarder for sagsbehandling og konkrete metoder såsom mægling; udvikling af en best practice sagsbehandlingsmanual; udvikling af et sagsbehandlingssystem som arbejdsredskab for medlemmerne; udvikling af en strategiplan for Forummet, dvs. formulering af en fælles vision for klagebehandling i Malawi; udvikling af procedurer og kriterier for henvisning af sager mellem medlemmerne; og input til den igangværende lovreform af institutionernes rammelovgivning i samarbejde med de relevante myndigheder, herunder Public Service Act.

Eksempler på projekter

Reform af lovgivning og statsinstitutioner

- Identifikation af mulig støtte til Justitsministeriet i Bosnien
- Udarbejdelse af en fælles vision for retssektoren i Cambodia
- Retsreform: revision af Criminal Procedure Code i forhold til det cambodianske politi
- Strategisk planlægning for retssektoren i Guatemala
- Adgang til retfærdighed, Sydafrika
- Børn og unge i retssystemet
- Støtte til justitsreform i Serbien
- Teknisk assistance til retssektorens planlægningsaktiviteter, Mozambique
- Introduktion af strategisk planlægning i det sydafrikanske parlamentssekretariat, Sydafrika
- Introduktion af strategisk planlægning for det sydafrikanske justitsministerium
- Teknisk assistance til de tanzanianske domstole

Access to Justice

- Sekretariatsstøtte til Den Afrikanske Menneskerettighedskommission
- Evaluering af Paralegal Advisory Service i Malawi
- Strategisk koordination mellem klagebehandlende Institutioner, Malawi
- Institutionel og organisationel kapacitetsopbygning af Malawis Ombudsmandskontor
- Efteruddannelse af Judicial Defenders i Rwanda
- Kapacitetsopbygning af korpset af Judicial Defenders i Rwanda
- Støtte til det juridiske fakultet på Rwandas Nationaluniversitet
- Etablering af sekretariat til forberedelse af Commission on Human Rights and Administrative Justice in Tanzania
- Konsolidering af et retfærdigt og effektivt nepalesisk strafferets-system, Nepal
- Kapacitetsudvikling af den nationale menneskerettighedskommission, Nepal
- Retshjælp til torturofre, Sri Lanka
- Vietnam Retshjælp
- Evaluering af »Civil Rights Project in the Former Yugoslavia«
- EU-latinamerikansk/caribisk ombudmandskonference
- Den Sjette Internationale Konference for Nationale Menneskerettighedsinstitutioner.
- Retsager som en legal strategi til at fremme kvinders rettigheder (EU Daphne-projekt)
- Identifikationsmission vedr. muligt samarbejde mellem Det Danske Center for Menneskerettigheder og Vietnam Lawyers

Civil Society

- Fremme af menneskerettighedsorganisationer i Malawi
- Menneskerettigheds-ressourcecentret, Malawi
- Styrkelse af civilsamfunds netværk m.h.p. fremme og styrkelse af demokratiske principper i Malawi
- Institutions- og kapacitetsopbygning af civilsamfundet, Mozambique
- Styrkelse af menneskerettighedsaktiviteter i Niger
- Polititræning, Tanzania
- Identifikationsmission vedr. civilsamfundssamarbejde i Afghanistan
- Mediekampagne om retssikkerhed, Cambodia
- Selvhjælpsgruppe for voldsramte kvinder, Kina
- Efteruddannelse i forhold vedrørende børnearbejde, Nepal
- Ungdomskriminelles rettigheder, Vietnam

- Regionalt NGO samarbejde om menneskerettigheder i Central Asien: Usbekistan, Tadsjikistan, Kirgisistan
- Træning af det albanske politi i menneskerettigheder, Albanien.
- Menneskeretsnetværk på Balkan med ca. 30 menneskeretsorganisationer
- Omfattende fortalervirksomhed på Balkan vedrørende reform af lovgivning relaterende til flygtninge og internt fordrevne

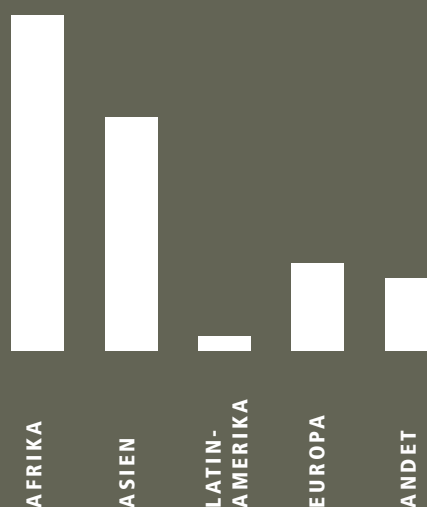
Forskning og universiteter

- Forsknings- og programsamarbejde i Kina
- EU's Menneskerettighedsdiskussionsforum, København
- Evaluering af projekt vedr. implementering af seksuelle og reproduktive menneskerettigheder i Malaysia og Indien
- Forskningsprojekt om HIV, køn og menneskerettigheder i syv lande i det sydlige Afrika
- Styrke universiteter og forskningsinstitutioner i det sydlige Afrika
- Støtte til UNESCO Chair's administration og dokumentationsenhed i Benin
- Støtte til Master of Arts in Human Rights Programme, Makerere University, Kampala, Uganda
- Østafrikansk universitetsnetværk

Fakta om det internationale arbejde

I 2002 omfattede Centrets internationale arbejde engagement i 51 projekter i Europa, Afrika, Latinamerika og Asien. De fleste projekter er langvarige. Hertil kommer afholdelse af enkelte aktiviteter, som fx konferencer, seminarer og lignende.

Projekterne fordeler sig med 23 projekter i Afrika, 16 i Asien, et i Latinamerika, seks i Europa og fem andet. Projekterne fordeler sig tematisk over uddannelsesprogrammer, strategisk planlægning, institutionsopbygning, retshjælpsarbejde, netværksopbygning og kapacitetsopbygning.

”Centret skal på tværfagligt grundlag selvstændigt bidrage til en videreudvikling af menneskerettighederne både nationalt og internationalt.”

Fra vedtægterne for Det Danske Center for Menneskerettigheder

UNDERVISNING OG UDDANNELSE

Centrets uddannelses tilbud har to fokusområder, nationalt som internationalt: "Det generelle", der retter sig mod målgrupper, hvis profession har menneskeretlige aspekter og "Det tematiske", der retter sig mod repræsentanter for retssektoeren. Arbejdet omfatter afholdelse af kurser, udvikling af materiale og undervisningsplaner, implementering samt evaluering af effekt.

De danske aktiviteter omfatter:

- Grundskolen, hvor Centret arbejder sammen med Statens Pædagogiske Forsøgscenter.
- Politiskolen, hvor Centret forestår grunduddannelse i menneskerettigheder.
- Beredskabsstyrelsen, hvor der fokuseres på grænsefladerne til den humanitære folkeret.
- Grundkurser for danske NGO'er, embedsmænd og organisationsfolk.
- Tematiske kurser for danske organisationer.
- Foretagsvirksomhed på uddannelsesinstitutioner og i organisationer.

De internationale aktiviteter omfatter:

- Udvikling af undervisningsmateriale til politiet i 15 lande i emnet politi og menneskerettigheder.
- Undervisning af anklagere, forsvarere og dommere, specielt i Kina og Vietnam.
- Grundkurser for repræsentanter for Centrets partnerorganisationer.
- Tematiske kurser for internationale NGO'er.

Internationale netværk

Centret søger gennem oprettelse af internationale netværk at understøtte udveksling af erfaringer om menneskerettighedsundervisning.

Demokrati og mangfoldighed

For at styrke menneskerettighedsundervisningen i grundskolen har Centret sammen med British Council i Danmark oprettet netværket "Democracy and Diversity", som sigter på at forankre menneskerettighedsbegrebet i de europæiske initiativer inden for "citizenship education" (medborgerskabs-

undervisning). Netværket er for undervisere og uddannelsesplanlæggere, der beskæftiger sig med medborgerskabsundervisning, og omfatter for tiden Danmark, England, Sydafrika, Litauen og Rumænien.

Europæisk platform for politi og menneskerettigheder

Siden 1998 har Centret været aktivt i forbindelse med Europarådets initiativer på området Politi og Menneskerettigheder. Dette arbejde har hidtil resulteret i udvikling af et undervisningsmateriale, som Europarådet har distribueret til sine medlemslande på de nationale sprog.

I samarbejde med Dansk Politi har Centret taget initiativ til oprettelse af en europæisk platform "European Platform for Policing and Human Rights", hvor politistyrker og menneskerettighedsorganisationer mødes og udveksler erfaringer. Platformen er tilknyttet Europarådets politiprojekt "Police and Human Rights beyond 2000", hvis direktør også er formand for platformens koordinationsgruppe.

Forskellige undergrupper i Platformen arbejder med fokus på særlige emner, så som "Politiarbejde i et demokrati", "Multikulturelt Politiarbejde" og "Politifolks menneskerettigheder".

Til at understøtte platformen har Centret i samarbejde med Dansk Politi etableret et sekretariat på Centret, som koordinerer platformens aktiviteter, indsamler oplysninger om relevant materiale og styrer platformens hjemmeside www.epphr.dk

Menneskerettighedsundervisning

Centret arrangerer både nationale og internationale kurser om forskellige menneskerettighedsemner. I 2002 afholdtes der i Danmark kurser og foredrag for både folkeskoler, gymnasier og universiteter samt for ministerielle embedsmænd og organisationer.

Hvert år afholder Centret to internationale 15-dages kurser for menneskerettighedsaktivister og embedsmænd, der arbejder med emnet i lande, hvor Centret har samarbejdsprojekter.

Der har fx været gennemført voksenpædagogiske grundkurser for ikke-læreruddannede, der skal undervise egne faggrupper i menneskeretlige standarder og værdier. Kurserne har været afholdt i Kina, Albanien og Niger.

Desuden har Centret undervist Beredskabsstyrelsen og politifolk i både Danmark og en lang række lande som bl.a. Mozambique, Uganda, Malawi og Albanien.

Over 1000 kursister

Der er i år afholdt kurser for 1.060 danske og udenlandske kursister i 39 uger fordelt på 49 større kurser, hvortil kommer tilhørere til en række foredrag og besøg.

Nationale kurser

Undervisning for elever i grundskolen og gymnasiet

Centret har afholdt 10 kurser for skoleklasser (8.-10. klassetrin) i børns rettigheder med udgangspunkt i materialesamlingen "Tilfældighedernes spil". Der er ligeledes afholdt et forberedende kursus for klassernes lærere. Alle kurser afholdes i Ungdomsbyen i samarbejde med Statens Pædagogiske Forsøgscenter. Der er ligeledes blevet holdt foredrag for gymnasier i hele landet.

Undervisning for universitetsstuderende

Centret har flere gange i år haft besøg af studerende fra danske universiteter. I forbindelse med disse besøg har Centret givet en generel introduktion af menneskerettighederne og af Centrets arbejde. Jurastuderende fra universiteterne i Århus og København har fx modtaget oplæg om retsreformer i tredje verdenslande.

Kurser for danske institutioner og organisationer

Der blev afholdt to kurser for danske embedsmænd, organisationsfolk m.fl. i 2002. Kurserne bestod af en introduktion til de vigtigste menneskerettighedsinstrumenter og -mekanismer samt centrale emner som menneskerettigheder og udvikling m.v. De to kurser havde i alt 50 deltagere.

Kursus for Demokratifondsstipendiater

I forbindelse med Demokratifondens stipendieprogram var fem personer fra henholdsvis Kina, Namibia, Liberia og Zambia på besøg i Danmark i 8-12 uger. I løbet af dette program deltog de fem personer i maj måned i et ugekursus i 'Demokrati og menneskerettigheder' som var arrangeret af Det Danske Center for Menneskerettigheder som konsulentopgave.

Kurser for Beredskabsstyrelsen og Forsvarsakademiet

Centret har bidraget med oplæg på fire af Beredskabsstyrelsens kurser om menneskerettighedernes grænseflader til den humanitære folkeret samt på efteruddannelseskurser på Forsvarsakademiet.

Kursus for Folkekirkens Nødhjælp

Introduktionskursus i menneskerettigheder og politiske forhold i Mellemøsten for observatører til Palæstina/Israel udsendt af Folkekirkens Nødhjælp og Kirkernes Verdensråd.

Se mere om aktuelle kurser på www.humanrights.dk

Internationale kurser

Menneskerettighedskursus

De to årlige menneskerettighedskurser består af en introduktion til de vigtigste internationale og regionale menneskerettighedsinstrumenter. Hertil kommer en række tematiske dage med emner som kvinders menneskerettigheder, torturforebyggelse, flygtninges rettigheder, undervisning i menneskerettigheder, national implementering m.v.

Der deltog ca. 35-40 personer på hver af de to kurser.

"Adult training Methodology"

Centret har stillet oplægsholdere til voksenpædagogiske grundkurser for ikke læreruddannede, der skal undervise egne faggrupper i menneskeretlige standarder og værdier. Kurserne har været afholdt i Kina, Albanien og Niger.

Evalueringsprogrammer

Centret har afholdt to kurser i evalueringsteknik med særligt henblik på evaluering af effekt af menneskerettighedsundervisning. Kurserne har været baseret på deltagernes egne erfaringer med polititræning i Mozambique, Uganda, Malawi og Albanien.

FN's Racediskriminationskomité

Sammen med organisationen, Anti-Racism Information Service, ARIS, har Centret afholdt et kursus for central- og østeuropæiske organisationer om udarbejdelsen af alternative rapporter til FN's Racediskriminationskomité. Formålet med kurset var at styrke deltagernes kapacitet til at skrive alternative rapporter, som Komitéen kan anvende i bedømmelsen af staternes rapporter. Kurset blev afviklet i tæt samarbejde med FN's Højkommissariat for Menneskerettigheder.

Undervisning i retssektoen

Nationalt

Kurser på Politiskolen

Centret bidrager til kursusforløb på Politiskolen for 3. års elever. Grunduddannelseskurset er på seks timer og er indarbejdet i skolens generelle læseplan. Kurset bygger på undervisningsmateriale specielt udarbejdet til Politiskolen af Centrets uddannelsesafdeling.

Seminar for politi- og kontorledere

Som led i Politiskolens seminar for politi- og kontorledere har Centret deltaget som oplægsholder om emnet "menneskerettigheder og dansk politi".

Internationalt

Udvikling af politimanual

I forbindelse med udviklingen af manualer om politi og menneskerettigheder har der været seminarer i henholdsvis Niger, Ukraine, Bulgarien, Makedonien, Montenegro og Kroatien.

EU-Kina kurser

Kurserne er led i et større uddannelsesprogram for henholdsvis kinesiske anklagere og advokater: "EU-China Legal and Judicial Programme". Kurserne finansieres af EU og er en del af et samarbejde mellem bl.a. British Council og Centret.

Vietnam-kursus

I samarbejde med Den Danske Rigsadvokat og Den Danske Politiskole har Centret indgået en aftale med Danidas retsreformprojekt i Vietnam, Joint Project Support Office, om afholdelse af et tre-ugers kursus for vietnamesiske anklagere i Danmark.

"Centret skal afholde og fremme undervisning på alle niveauer inden for området, herunder folkeligt oplysningsarbejde."

Fra vedtægterne for Det Danske Center for Menneskerettigheder

INFORMATION

Youth for Human Rights er et europæisk ungdomsnetværk, som Centret tog initiativ til at etablere i 2001 i samarbejde med Dansk Ungdoms Fællesråd og med H.K.H. Kronprins Frederik og Europarådets generalsekretær Walter Schwimmer som proktorer.

I netværket var ca. 100 unge mennesker - en ung mand og en ung kvinde fra alle Europarådets medlemslande. De unge skulle deltage i en Internetdebat om tilblivelsen af en europæisk handlingsplan, der beskriver, hvordan de unge kan bidrage til at fremme demokrati og menneskerettigheder i Europa.

Kulminationen på Internetdebatten var en konference i København i november 2002, hvor de unge vedtog og underskrev handlingsplanen. Under konferencen i København overrakte de unge handlingsplanen til Udenrigsminister Per Stig Møller, i hans egenskab af EU-formand, som de unges bidrag til EU-chartret om grundlæggende rettigheder. Konferencen blev støttet af Demokratifonden og Nævnet vedrørende EU-oplysning i Danmark.

Handlingsplanen findes på hjemmesiden *www.youth-humanrights.net*, som fortsat er omdrejningspunkt for information og debat om Youth for Human Rights-initiativet.

Publikationer

2002 var et produktivt år, hvor Centret sendte 41 udgivelser på gaden: 15 bøger, 10 rapporter, fem pjecer og tidsskrifter, en cd-rom samt 10 nyhedsbreve. Samtidig skrev Centrets medarbejdere 71 artikler til bøger som blev udgivet af andre forlag.

IT og menneskerettigheder

I 2002 var Centret projektleder for seks nationale og internationale hjemmesider. Endvidere var Centret med til at udbygge et IT-netværk, ERFA, i samarbejde med en række danske humanitære organisationer for at udveksle erfaringer med IT.

Seks gange www

Centrets egen hjemmeside, *humanrights.dk*, findes i både en dansk og en engelsk version. Den indeholder oplysninger om Centrets arbejdsområder, udgivelser og øvrige aktiviteter. Mange af denne årsberetnings oplysninger findes i detaljeret udgave på nettet ligesom der findes oversigter over medarbejderstaben, samtlige landeprojekter, forskningsområder og Centrets notater og høringssvar.

I slutningen af år 2000 lancerede Centret en stor multimedie-hjemmeside i samarbejde med syv danske organisationer. *Menneskeret.dk* har bl.a. en temadel, en nyhedsdel, en konventionsdel og en række interaktive tilbud. Dagbladene *Berlingske Tidende*, *Information* og *Politiken* samt DR bidrager med daglige nyheder på menneskeretsområdet. *Menneskeret.dk* er støttet af Forskningsministeriet. I 2002 udgav *Menneskeret.dk* 12 forskellige temaer, elektroniske tidsskrifter med en blanding af artikler, radiointerviews, tv-indslag, quiz, chat og andre online aktiviteter. Temaerne omfattede bl.a. "Forbrydelser mod menneskeheden"; "Gift - af lyst eller frygt"; "Terror"; "Borgerservice" og "Musik og censur". Da "Status 2002" om menneskerettighedssituationen i Danmark udkom den 10. december etablerede Centret som noget nyt en on-line service for borgere med spørgsmål til Status 2002.

Jan Gintbergs og Flemming Jensens sit-com, "Dagens menneskeret", blev også vist på DR1 og DR2 i december måned.

Menneskeret.dk fik topkarakteren fem netkroner af Bedst på Nettet i 2002.

Nordichumanrights.net er et samarbejdsprojekt mellem de nordiske menneskerettighedsinstitutioner, der er støttet af Nordisk Ministerråd. Det er en IT-portal med oplysninger om større arrangementer, bogudgivelser, debatforum og forskellige temaer, som i 2002 var uddannelse og menneskerettigheder, menneskeret i Europa og økonomiske, sociale og kulturelle rettigheder.

Et fjerde netprojekt er *youthhumanright.net*, som er et debatforum for godt 100 unge fra samtlige Europarådslande. Deres opgave er at udarbejde en "Plan of action for human rights and democracy in Europe" på baggrund af Den Europæiske Menneskerettighedskonvention og EU-chartret om grundlæggende rettigheder.

Den femte hjemmeside er *humanrights.dk/humanrightsbusiness*, der understøtter et større forskningsprojekt om menneskerettigheder og erhvervsliv, som laves i samarbejde med Dansk Industri og Industrialiseringsfonden for Udviklingslandene.

Den sjette store hjemmeside er National Institutions Website udviklingsprojekt.

Projektet, som er finansieret af FN's Højkommissariat for Menneskerettigheder (OHCHR), startede i 2001 som et samarbejde mellem dettes National Institutions Team og Det Danske Center for Menneskerettigheder med det primære formål at etablere en web-portal *nhri.net* for de nationale menneskerettighedsinstitutioner, samt herunder at yde assistance med hensyn til opbygning af de nationale institutioners individuelle websites.

www.humanrights.dk

Hjemmeside for Det Danske Center for Menneskerettigheder. Der findes både en dansk og engelsk version. Over 95.000 besøg i 2002.

www.menneskeret.dk

Omfattende hjemmeside om menneskerettigheder i Danmark og Europa. Over 220.000 besøg i 2002. Støttet af Forskningsministeriet.

www.youthhumanrights.net

Debatforum for 100 unge europæere om en handlingsplan for menneskerettigheder og demokrati i Europa.

www.nordichumanrights.net

IT-samarbejde mellem de fem nordiske menneskerettighedsinstitutioner i Danmark, Sverige, Norge, Finland og Island. Støttet af Nordisk Ministerråd. Over 25.000 besøg i 2002.

www.nhri.net

Officiel hjemmeside for 50 nationale menneskerettighedsinstitutioner. Støttet af FN's Højkommisariat for Menneskerettigheder.

www.humanrights.dk/humanrightsbusiness

Forskningsprojekt om menneskerettigheder og erhvervsliv.

Human Rights and Good Governance

Redaktion: Hans-Otto Sano og Gudmundur Alfredsson i samarbejde med Robin Clapp.

Bogen søger gennem 12 forfatter-bidrag at belyse sammenhænge eller modsætninger mellem god regeringsførelse og menneskerettigheder. Synsvinklen er såvel juridisk som bredere samfundsvidenskabelig. Et af bogens generelle argumenter er, at god regeringsførelse er en standard i lighed med menneskerettighederne, der gælder regeringer og magthavere i Syd som i Nord. Herudover argumenteres det, at når god regeringsførelse defineres på snævrere vis som styring af den offentlige sektor, opstår en reel risiko for modsætninger mellem god regeringsførelse og menneskerettighederne.

Martinus Nijhoff Publishers

261 sider, 2002. Kr. 350,00.

ISBN 90-411-1777-6

The Sixth International Conference for National Human Rights Institutions

Tilrettelæggelse: Lisbeth Garly Andersen

Som opfølgning på den 6. Internationale Konference for Nationale Menneskerettighedsinstitutioner, København og Lund 10.-13. april 2002, er der blevet udgivet en publikation om konferencen. Den indeholder taler og referater fra de forskellige arbejdsgrupper og fra oplæg i plenum. Publikationen bringer desuden resultatet af en spørgeskemaundersøgelse gennemført af Institut for Menneskerettigheder under konferencen. Det overordnede tema for konferencen, hvor 61 lande var repræsenteret, var de nationale menneskerettighedsinstitutioners rolle i bekæmpelsen af rasediskrimination. Konferencen fungerede således som opfølgning på Verdenskonferencen imod racisme, rasediskrimination, fremmedhad og relateret intolerance afholdt i Durban august-september 2001.

Det Danske Center for Menneskerettigheder

198 sider, 2002. Gratis

ISBN 87-90744-55-1

Partners in Progress

Redaktion: Birgit Lindsnæs og Tomas Martin

Bogen præsenterer et udvalg af Det Danske Center for Menneskerettigheds samarbejdspartnere og projekter. Fx et uddannelsesprojekt, der afbøder manglen på forsvarere i Rwanda, politireform i Cambodia og kapacitetsstøtte til NGO'er i Estland.

Det Danske Center for Menneskerettigheder

92 sider, 2002. Kr. 50,00.

ISBN 87-90744-44-6

Menneskerettens udfordring – ideologi eller videnskab?

Redaktion: Kirsten Hastrup

Bogen giver overblik over de internationale instrumenters historie og en dybtgående diskussion af menneskerettighedernes status som international retskilde og som universel etisk standard. Bogen er skrevet af en række forskere inden for felter som antropologi, retsvidenskab og international sundhed og kan læses som et indlæg i en åben og kritisk debat om menneskerettighedernes gyldighed og potentiale.

Akademisk Forlag

213 sider, 2002. Kr. 268,00.

ISBN 87-500-3691-2

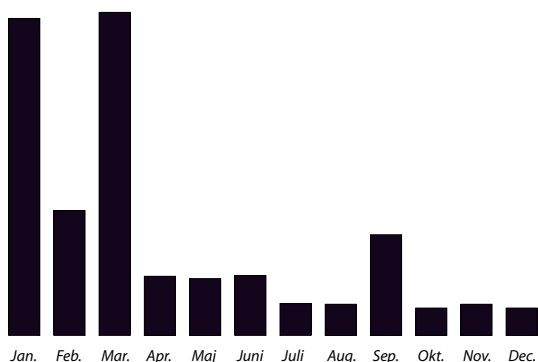

Den offentlige debat

Debatten om menneskerettigheder er støt voksende i både de danske og udenlandske medier. Centret registrerer ikke al dansk omtale, men fx var der i 2002 over 400 udvalgte nyheder fra fire danske dagblade, der leverede stof til hjemmesiden menneskeret.dk

Det Danske Center for Menneskerettigheder blev omtalt 1581 gange i den skrivende presse, som dækker dagblade, fagblade og tidsskrifter, heraf skrev Centrets medarbejdere fem kronikker. Centret blev omtalt i de nye webmedier 276 gange.

Der blev afholdt 46 offentlige møder, seminarer og konferencer med Centret som arrangør. Desuden holdt Centrets medarbejdere 157 foredrag om forskellige menneskeretstemaer i andre organisationer, på skoler og andre institutioner. Endelig udarbejdede Centrets forskere 58 notater og udtalelser om lovforslag m.m. vedrørende danske menneskerettighedsforhold.

Dagblade 710

Fagblade 54

Lokalaviser 541

WWW 276

Statistik over presseklip i 2002: Omtale af Centret i danske medier

Forum for de nationale menneskerettighedsinstitutioner

www.nhri.net er et samarbejde mellem FN's Højkommissariat for Menneskerettigheds National Institutions Team og Det Danske Center for Menneskerettigheder med det primære formål at etablere en web-portal for de nationale menneskerettighedsinstitutioner. Resultatet blev modtaget af de nationale institutioner med stor tilfredshed. I 2002 voksede web-portalens indhold til at indeholde over 200 dokumenter fra globale, regionale og nationale kilder samt links til de over 50 nationale institutioner. Web-portalens udbygger og understøtter det globale netværk mellem de nationale institutioner og de globale og regionale fora og er således også med til at styrke forbindelserne mellem FN's Højkommissariat for Menneskerettigheder og de nationale menneskerettighedsinstitutioner.

Den primære brugergruppe er de nationale institutioner, og hvis man ser på hvor mange brugere der var per måned i starten, var der omkring 800. Efter den 6. internationale NHRI konference (april 2002), hvor portalen blev præsenteret for alle de nationale institutioner og blev linket til FN's Højkommissær for Menneskerettigheds website, steg antallet til 3.500 pr. uge. Siden august er tallet steget til over 5.000 brugere månedligt fra over 90 forskellige andre lande.

I forbindelse med kapacitetsopbygningen af de nationale institutioners websites, blev der ydet assistance til Malawi Human Rights Commission, National Human Rights Commission of Nepal, National Human Rights Commission of Mongolia samt Rwanda National Human Rights Commission. Disse fire kommissioner modtog alle et færdigt udviklet Content Management System (Website-indholds styringssystem) med individuelt design, samt træning i brug af systemet og generelt web management. Mongoliets og Nepals er operationelle, medens de to andre forventes færdige i første halvår af 2003.

Projektet er finansieret af FN's Højkommissariat for Menneskerettigheder (OHCHR)

Spørgsmål til Kluge Åge

På hjemmesiden menneskeret.dk kan der stilles spørgsmål om menneskerettigheder til Centrets medarbejdere. Der har været 450 henvendelser af forskellig art fra spørgere i løbet af år 2002. Det betyder, at der i snit pr. uge er ca. ni spørgsmål.

Se www.menneskeret.dk/menneskeretieuropa/klugeaage

"Centrets informationsarbejde skal sikre den eksterne information og understøtte den interne kommunikation. Det overordnede formål er at formidle viden om Centrets forskningsresultater og øvrige aktiviteter, herunder generel formidling af viden om menneskerettigheder."

Fra Centrets Strategiplan

Foredrag fordelt på emner

Der blev afholdt 157 foredrag i 2002. Alle emner, der er holdt foredrag om færre end tre gange, er opført som diverse.

Menneskerettigheder generelt	55
Terrorisme og menneskerettigheder	11
Det europæiske menneskerettighedssystem	10
Retssikkerhed	9
Det Danske Center for Menneskerettigheder	8
Demokrati og udvikling	9
Asylret	7
Økonomiske, sociale og kulturelle rettigheder	5
Implementering af menneskerettigheder	5
Metodisk forskning i menneskerettigheder	5
Religion og menneskerettigheder	4
Kvindes rettigheder	4
Diskrimination	4
Diverse	21
i alt	157

Konferencer og seminarer

Her følger 45 konferencer, seminarer m.m. som er arrangeret af Centret alene eller i samarbejde med andre i 2002.

Februar

- Offentlig foredragsrække: Human Rights, Counterterrorism and the Infinity of Justice. Introduktion ved Gregor Noll.
- Offentlig foredragsrække: Human Rights, Counterterrorism and the Infinity of Justice. Morten Kjærum: "Which side are you on? Counterterrorism as a Challenge for the Human Rights Movement"
- Offentlig foredragsrække: Human Rights, Counterterrorism and the Infinity of Justice. Fergus Kerrigan: "Choices and Strategies for Prosecution: the ICC, Military Tribunals and the Right to a Fair Trial."

Marts

- Centrets halvårslige tre ugers menneskerettighedskursus for repræsentanter for internationale partnerorganisationer.
- EU China – Lawyers I: Kursus for kinesiske advokater. Kursus i menneskerettigheder for frivillige observatører fra Kirkernes Verdensråd afholdt i samarbejde med Folkekirkens Nødhjælp.
- Offentlig foredragsrække: Human Rights, Counterterrorism and the Infinity of Justice. Birgitte Kofod Olsen: "Counter-terrorist Legal Proposals in Danish and EU Law"
- Offentlig foredragsrække: Human Rights, Counterterrorism and the Infinity of Justice. Isi Foighel: "Terrorism in the Case Law of the ECHR."

April

- EU China –Lawyers II: Kursus for kinesiske advokater.
- Kursus i demokrati og menneskerettigheder for Udenrigsministeriets Danida-stipendiater.
- Offentlig foredragsrække: Human Rights, Counterterrorism and the Infinity of Justice. George Ulrich: "The Ethics of Armed Political Struggle – Delimiting the Concept of Terrorism."
- Den 6. Internationale Konference for Nationale Menneskerettighedsinstitutioner: Nationale menneskerettighedsinstitutioners rolle i forhold til bekæmpelse af rasediskrimination. Deltagerne var 61 nationale menneskerettighedsinstitutioner fra hele verden. Oplægsholdere bl.a.: Brian Burdekin fra FN's Højkommissariat for Menneskerettigheder og Udenrigsminister Per Stig Møller. Afholdt i samarbejde med Den Svenske Ombudsmand mod Etnisk Diskrimination.
- Internationalt seminar: Autonomist and Integrationist Approaches to Minority Protection. Joint UN Working Group on Minorities.
- Offentlig foredragsrække: Human Rights, Counterterrorism and the Infinity of Justice. Jens Vedsted-Hansen: "The Limits of the Political? Extradition of Citizens and Exclusion from Asylum in the Light of the Counter-terrorist Debate."

Maj

- Kursus i menneskerettigheder for danske institutioner og organisationer.
- Offentlig foredragsrække: Human Rights, Counterterrorism and the Infinity of Justice. Én-dags seminar: "Challenges to Democracy". Med Susan Marks, Cambridge University, Andreas Paulus, Munich University og Ida Elisabeth Koch og Hans-Otto Sano, Centret.
- Seminar i Bulgarien for repræsentanter fra bulgarsk politi og NGO'er i forbindelse med Politimanual Balkan-projektet. I samarbejde med FRESTA.

Juni

- Kursus i retshjælp for repræsentanter for det kinesiske retsvæsen.
- Kursus i evaluering af uddannelsesprojekter afholdt i Danmark og Mozambique for repræsentanter for internationale partnerorganisationer.

- Politibesøg fra Albanien af højtstående politifolk i forbindelse med projekt vedr. menneskerettighedstræning af albansk politi.
- Møder med delegation fra den iranske Islamic Human Rights Commission som led i dialogen mellem Centret og The Islamic Human Rights Commission.
- Bogseminar; om "Menneskerettens Udfordring".
- Præsentation af den danske udgave af UNHCR's "Handbook" for embedsmænd m.v.
- Seminar om nationale menneskerettighedsinstitutioners rolle i implementeringen af økonomiske, sociale og kulturelle rettigheder. Afholdt i Beijing som led i EU-Kina dialogen.

August

- Seminar i Niger for repræsentanter fra nigersk politi og NGO'er i forbindelse med Politimanual Niger-projektet.
- Kursus i menneskerettigheder for frivillige observatører fra Kirkernes Verdensråd afholdt i samarbejde med Folkekirkens Nødhjælp.
- Kursus i Adult Training Methodology afholdt i Niger for aktivister fra ANDDH.

September

- Centrets halvårslige tre ugers menneskerettighedskursus for repræsentanter for internationale partnerorganisationer.
- EU-China Prosecutors: kursus for kinesiske offentlige anklagere.
- Træningssession i Dak Lak, Vietnam for vietnamesiske retshjælpsadvokater. Oplæg af Basil Fernando fra Asian Human Rights Commission. I samarbejde med National Legal Aid Agency, Vietnam.

Oktober

- Konference i Teheran som led i dialogen mellem Centret og The Islamic Human Rights Commission.
- Seminar om nationale menneskerettighedsinstitutioner som led i EU-Kina dialogen.
- Kursus i menneskerettigheder på Statens Pædagogiske Forsøgscenter (SPF) for lærere og elever fra grundskolen. I samarbejde med SPF.

November

- Kursus i menneskerettigheder for danske institutioner og organisationer.
- Kursus i menneskerettigheder for vietnamesiske anklagere.
- Testkursus i mangfoldighedsledelse for lærere, pædagoger og socialrådgivere. I samarbejde med Nævnet for Etnisk Ligestilling.
- Seminar om Diversity in Education for repræsentanter fra uddannelsessystemet i England, Litauen, Rumænien og Danmark. I samarbejde med British Council.
- Europæisk Ungdomskonference med 20 deltagere fra både øst- og vesteuropa fra Youth for Human Rights-netværket. I samarbejde med Dansk Ungdoms Fællesråd.

December

- Kursus i skyggerapportering i Genève for repræsentanter fra NGO'er.
- Seminar: Asylum at Crossroads med deltagelse af embedsmænd, forskere og advokater.
- Nordic Refugee Seminar 2002. I samarbejde med Udenrigsministeriet.
- Kursus i evaluering af uddannelsesprojekter afholdt i Danmark og Mozambique for repræsentanter for internationale partnerorganisationer.
- Træningssession i Hanoi, Vietnam for vietnamesiske retshjælpsadvokater. Oplæg af Basil Fernando fra Asian Human Rights Commission. I samarbejde med National Legal Aid Agency, Vietnam.
- Workshop for Menneskerettighedskommissionen i Nepal om gennemgang af loven i forhold til internationale menneskerettighedsstandarder. I samarbejde med Den Nepalesiske Menneskerettighedskommission.
- EU Human Rights Forum. Åbningstalen blev holdt af Morten Kjærum. Afholdt i samarbejde med Udenrigsministeriet.

Læs mere om hvert arrangement på www.humanrights.dk

DOKUMENTATION

Centrets dokumentationsarbejde skal sikre, at viden om menneskerettighederne nationalt og internationalt er tilgængelig på den mest effektive måde for såvel interne som eksterne brugere. Dokumentationsarbejdet skal bl.a. gennemføres med brug af de midler, som informationsteknologien stiller til rådighed.

Danmarks menneskerettighedsbibliotek

Biblioteket er det eneste specialbibliotek i Danmark på menneskerettighedsområdet. Bibliotekets samling omfatter bl.a. beskrivelser af menneskeretsforholdene i andre lande og værker af juridisk, filosofisk, politisk og udviklingsmæssig karakter. I løbet af år 2002 havde biblioteket 2.823 ekspeditioner. Det skal bemærkes, at det totale antal besøg af brugere er væsentlig større, da biblioteket kun registrerer de henvendelser, hvor bibliotekspersonalet yder assistance.

Dokumentationsnetværk

Centret deltager i det europæiske netværk, European Coordination Committee on Human Rights Documentation (ECCHR), og var repræsenteret ved det årlige møde i maj i Genève. Centret deltager også i en arbejdsgruppe "Information Management" under et andet europæisk netværk ved navn European Association of Development Research and Training Institutes (EADI) og var ligeledes her repræsenteret ved det årlige møde i september i Ljubljana. Og som i de foregående år har Centret også været repræsenteret i bestyrelsen for det internationale menneskerettighedsnetværk Human Rights Information and Documentation Systems (HURIDOCS). Biblioteket anvender HURIDOCS's standardformat for bibliografiske referencer til registrering af bibliotekets bestand i dets database.

Åbningstider: Biblioteket har åbent alle hverdage kl. 11-15 for eksterne brugere

Kurser

Centret afholdt et 14 dages kursus i menneskerettighedsdokumentation i oktober 2002. Kursusdeltagerne kom fra Albanien, Cameroun, Malawi, Tyskland og Usbekistan. Der har også været afholdt kursus i elektronisk informationssøgning for Centrets gæsteforskere og undervist i dokumentsøgning på Centrets internationale menneskeretskursus. Endelig har der været et antal biblioteksintroduktioner for henholdsvis jurastuderende fra Aarhus Universitet, gæster fra Kina, Nigeria og andre lande.

Andre aktiviteter

Der er ydet konsulentbistand til international afdelings projekter i Malawi og Nepal i form af undervisning; udarbejdelse af indkøbslister; udarbejdelse af klassifikationssystemer og rådgivning om hardware og software.

„Centret skal sikre tidssvarende offentlige biblioteks- og dokumentationsfaciliteter.“
Fra vedtægterne for Det Danske Center for Menneskerettigheder

FAKTA OG TAL OM BIBLIOTEKET

<i>Henvendelser:</i>	2.823
<i>Antal bøger:</i>	10.750
<i>Tidsskriftartikler:</i>	2.307
<i>Tidsskrifter:</i>	300
<i>Årsberetninger:</i>	200

Bibliotekets bogdatabase er søgbar på www.humanrights.dk

Fonde og bidragsydere

Enkeltstående projekter og aktiviteter har i 2002 modtaget støtte fra følgende institutioner og fonde, som Centret vil takke for deres velvillige bidrag:

British Council

Danida

Demokratifonden

Det Tyske Menneskerettighedsinstitut

DFID

EU

Folkekirkens Nødhjælp

Forskningsrådene

Fresta

IRCT

Nordisk Ministerråd

Nævnet vedr. EU-oplysning

NORAD

OHCHR

OSCE

Penal Reform International

Shell

SIDA

Udenrigsministeriet

UNHCHR

Ældresagen

“Arbejdet med økonomi og personale samt intern logistik skal sikre en dynamisk understøtning af Centrets strategi på center-, afdelings- og medarbejderniveau. Samtidig er det essentielt at Centrets samarbejdspartnere betjenes hurtigt og på et fagligt højt niveau.”

Fra Centrets strategiplan

ØKONOMI

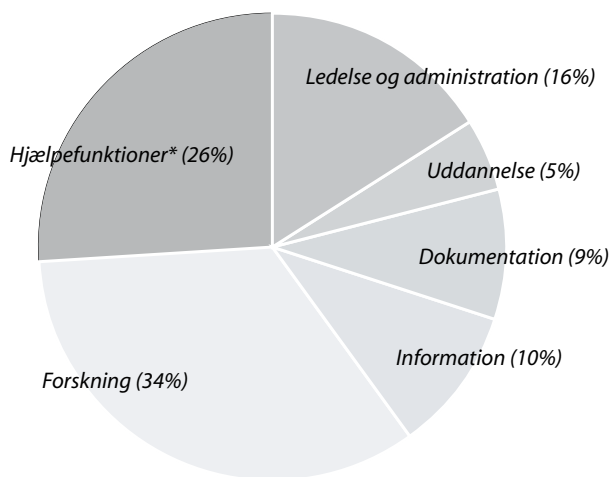
Centret havde i 2002 en samlet omsætning (indtægter excl. opsparing) på 85,6 mio. kroner mod 87,6 mio. kr. i 2001. Finanslovsbevillingen er i forhold til 2001 reduceret med 5 mio. kroner, hvilket primært kan tilskrives, at Centret i 2001 modtog en ekstra bevilling til dækning af flytteomkostninger. I 2002 blev flere projektaktiviteter eksternt finansieret end i 2001, hvilket svarede til en stigning på 2,3 mio. kroner.

Forholdet mellem den almindelige virksomhed (23% af udgifterne) og de eksternt finansierede aktiviteter (77%) er stort set uændret i forhold til de to seneste år. Den største del af den eksterne finansiering (70%) stammede fra Udenrigsministeriet. Den nedenstående model viser finanslovsbevillingens fordeling på formål.

Udgifter i 2002

Almindelig virksomhed

Finanslovsbevilling fordelt på formål

* Dækker udgifter til bl.a. husleje, rengøring, IT, telefon, porto og inventar

Centret havde i 2002 udgifter på de eksterne konti på 65,4 mio. kroner excl. indtægtsdækket virksomhed. Centrets samlede regnskab sammenlignet med de tre foregående år fremgår af den følgende side.

Regnskab, finanslov	1999 DKK	2000 DKK	2001 DKK	2002 DKK
Indtægter				
Finansloven	10.900,000	13.500,000	18.200,000	13.200,000
Fra eksterne bevillinger*	3.348,900	4.624,741	6.250,796	7.032,590
Salg af varer og tjenesteydelser	122,873	114,250	89,376	226,735
Overført fra forrige år	548,515	203,926	334,673	122,095
Total	<u>14.920,288</u>	<u>18.442,917</u>	<u>24.874,845</u>	<u>20.581,420</u>
Udgifter				
Løn	9.109,600	10.422,358	11.701,257	10.709,778
Køb af varer og tjenesteydelser	2.794,486	4.701,061	6.080,904	3.458,944
Erhvervelse af materiel	812,030	754,713	1.600,319	852,945
Leje, vedligeholdelse m.v.	1.983,053	2.030,212	5.356,635	4.883,495
Diverse driftsudgifter	<u>17,193</u>	<u>199,900</u>	<u>13,635</u>	<u>24,090</u>
Total	<u>14.716,362</u>	<u>18.108,244</u>	<u>24.752,750</u>	<u>19.929,252</u>
Overført til følgende år	203,926	334,673	122,095	652,168

Regnskab, eksterne bevillinger	1999 DKK	2000 DKK	2001 DKK	2002 DKK
Indtægter				
Bevillinger	39.150,646	44.458,415	63.056,175	65.146,807
Overført fra forrige år**	2.949,774	2.780,412	241,405	241,405
Total	<u>42.100,420</u>	<u>47.238,827</u>	<u>63.297,580</u>	<u>65.388,212</u>
Udgifter				
Løn	9.540,478	11.562,763	15.805,538	17.830,626
Køb af varer og tjenesteydelser	9.890,356	12.485,271	19.471,145	21.535,804
Erhvervelse af materiel	300,564	315,234	369,009	157,839
Leje, vedligeholdelse m.v.	123,490	300,135	167,950	300,158
Diverse driftsudgifter	<u>16.116,220</u>	<u>17.708,578</u>	<u>20.991,737</u>	<u>18.531,195</u>
Interne overførsler*	3.348,900	4.624,741	6.250,796	7.032,590
Total	<u>39.320,008</u>	<u>46.997,422</u>	<u>65.056,175</u>	<u>65.388,212</u>
Overført til følgende år**	2.780,412	241,405	241,405	0

* Interne statslige overførsler

** Regler for overførsler af eksterne bevillinger til efterfølgende år blev ændret fra og med år 2000.

KORT OM CENTRET

Centrets tværfaglige tilgang til menneskerettigheder afspejles i medarbejdernes faglige bredde. I personalegruppen, der i 2002 bestod af 78 medarbejdere samt de løst tilknyttede studenter, praktikanter og gæsteforskere, spænder den faglige profil vidt med bl.a. jurister, antropologer, lærere, økonomer, journalister og bibliotekarer.

Centrets medarbejdere sad repræsenteret i 71 nationale og internationale arbejdsgrupper, udvalg og delegationer.

Den daglige ledelse varetages af Centrets direktør og i dennes fravær af souschefen.

Centrets ledelse varetages af en centerbestyrelse, som udarbejder de overordnede retningslinjer for Centret vedrørende budget, handlingsprogrammer og ansættelse af videnskabeligt personale. Bestyrelsen består af 12 medlemmer, der vælges for tre år ad gangen. Seks medlemmer udpeges af landets universiteter, og seks udpeges af Centerrådet.

Centerrådet rådgiver og vejleder i forhold til Centrets generelle virke. Rådet er sammensat af godt 60 repræsentanter fra en lang række humanitære organisationer, samtlige politiske partier i Folketinget, arbejdsmarkedets organisationer, Advokatrådet, ministerier samt enkeltpersoner og grupper. Rådet er et rådgivende organ, og kan således fremsætte forslag til bestyrelsen.

Centret huser desuden tre selvstændige samarbejdspartnere: Sekretariatet for Euro-Mediterranean Human Rights Network (EuroMed), International Media Support samt Freemuse, som er en international organisation, der arbejder med musik og censur.

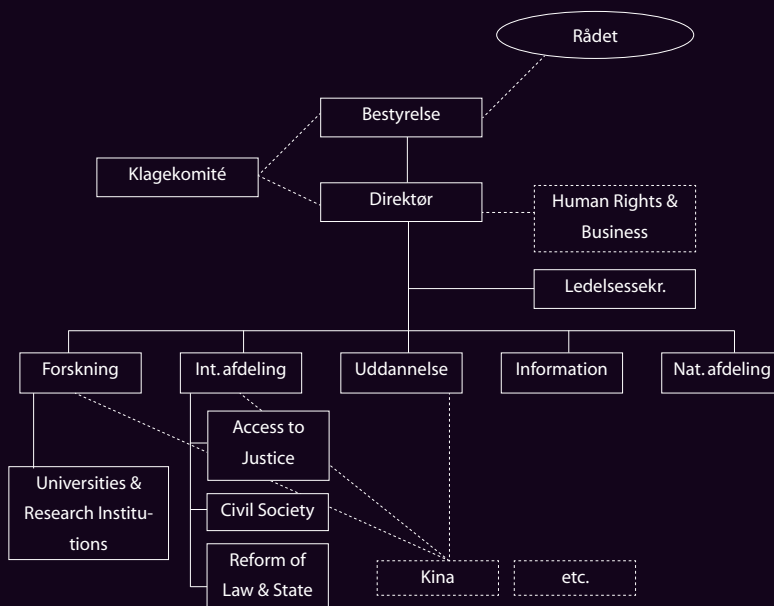
Se mere om personale, ledelse, afdelinger samt vedtægter og strategiplan på www.humanrights.dk

Centrets ledelse

Centrets bestyrelsesformand er professor Claus Haagen Jensen, Aalborg Universitet
Centerrådets formand er advokat Bjørn Elmquist, og næstformanden er Ebba Strange.
Centrets direktør er Morten Kjærum.

Afdelingsledere

Administration: Ole K. Nielsen
Dokumentation: Agnethe Olesen
Forskning: Gregor Noll
Information: Klaus Slavensky
International afdeling: Birgit Lindsnæs
National afdeling: Birgitte Kofod Olsen
Uddannelse: Diego Bang

Eksterne arbejdsgrupper udvalg og delegationer

Centrets medarbejdere er repræsenteret i over 70 internationale og nationale netværk.

Behandlingscentre

Bestyrelsen for OASIS.

Bestyrelsen for Rehabiliteringscentret for Torturofre og RCT's videnskabelige udvalg.

Bestyrelsen for CEPAR, Center for psykosocialt arbejde med flygtninge og indvandrere.

Formand for bestyrelsen for Støttecenter mod incest i Danmark.

Børns rettigheder

Samarbejdsgruppe om Børns rettigheder, etableret af NGO'er der arbejder med børns rettigheder.

Samarbejdsgruppen om FN's Børnekonvention.

Dokumentation

Bestyrelsen for det internationale menneskerettighedsnetværk Human Rights Information and Documentation Systems (HURIDOCs).

Arbejdsgruppen "Information Management" under det europæiske netværk European Association of Development Research and Training Institutes (EADI).

Etniske mindretal

Nævnet for Etnisk Ligestilling

Ligebehandlingsudvalget (LBU)

Specialudvalget for Asyl- og Indvandrings-samarbejdet (SPAIS-udvalget)

NGO-koordineringsgruppen under Integrationsministeriet

Flygtningenævnet

Forskning

National Focal Point (NFP), et konsortium under RAXEN-NFP.

Internationale bestyrelsesposter

FN's Komité til bekæmpelse af racediskrimination.

Formand for Den Europæiske Koordinationsgruppe for Nationale Menneskerettighedsinstitutioner.

Bestyrelsen i the Euro-Mediterranean Human Rights Network.

Det rådgivende udvalg for the Human Rights Institute of the University of Latvia, the European Training and Research Centre for Human Rights and Democracy, Østrig og the Belgrade Centre for Human Rights.

Den internationale tænketank vedrørende fremtiden for asyl og migration, Society for International Development, Haag.

Jurymedlem i Bruno Kreisky Stiftung für Verdienste um die Menschenrechte.

Medlem af High Level Joint Expert Advisory Group on Human Rights and Democratisation in Turkey, Council of Europe/EU.

Bestyrelsen i International Service for Human Rights i Genève og Baltisk Medie Center og International Media Service.

Styringsgruppen for Balkan under KPMG/DFID og styringsgruppe for politiprogram for Albanien.

Den internationale bestyrelse i Kurdish Human

Personaleoversigt 2002

Direktion og administration

Dokumentation

Forskning

Information

International afdeling

National afdeling

Uddannelse

Udsendte på kandidatprogrammet Human Rights Officers

Deltagere i programmet "European Master's Degree in Human Rights and Democratization"

Eksterne konsulenter på partnerskabsprogrammer og konsulentopgaver

Rights Project.

Bestyrelsen i Freemuse.

Internationale delegationer

FN's Menneskerettighedskommissions 58.

samling i Genève.

Medlem af den danske delegation ved FN's 57. generalforsamling i New York.

Kulturelle rettigheder

Rådet vedrørende Center for kultursamarbejde med udviklingslandene, som bl.a. laver Images-festivalerne.

Kvindes rettigheder

Foreningen Køn og Rettigheder

Formand for bestyrelsen i den uafhængige institution for forebyggelse og modstand mod prostitution og trafficking, PRO-Centret.

Menneskerettigheder og u-lande

Mellemfolkeligt Samvirke i Syd-udvalg, der er rådgivende for MS' aktiviteter i Syd.

CARE DK's projektrådgivning.

Styrelsesgruppen for Fagligt Forum, som er et samarbejdsorgan om u-landsoplysning for ca. 40 humanitære organisationer i Danmark.

Nordisk samarbejde

Arbejdsgruppen vedr. den fælles it-portal "nordichumanrights.net"

Politi- og retligt samarbejde

Justitsministeriets Specialudvalg for politimæssigt og retligt samarbejde.

European Platform for Policing and Human Rights.

Sekretariat for European Platform for Policing and Human Rights i Council of Europe.

Justitsministeriets Jurisdiktionsudvalg.

Redaktioner

Redaktionskomitèen for Yearbook of Human

Rights in the Developing Countries.

Redaktionen af tidsskriftet EU-ret & menneskeret udgivet af DJØF.

Redaktionen af det fællesnordiske tidsskrift Mennesker og Rettigheter, som udgives i samarbejde med de nordiske menneskerettighedscentre.

Det rådgivende udvalg for Nordic Journal of International Law.

Redaktionskomitèen for Human Rights in Development, Kluwer Law International.

Redaktionen af WHO Europe, office for Gender and Mainstreaming magazine "Entre Nous"

Undervisning og uddannelse

UNESCO's Uddannelsesudvalg.

UNESCO's følgegruppe for "Associated School Project".

"Human Rights Education Working Group" - Euro-Mediterranean Human Rights Network

Udenrigsministeriet

Udenrigsministeriets kontaktgruppe for menneskerettigheder.

Medlem af Rådet for Internationalt Udviklings-samarbejde.

Formand for udvalg nedsat af Rådet for Internationalt Samarbejde med temaet 'Globale offentlige goder og menneskerettigheder'. Medlem af Den Humanitære Kontaktgruppe.

Arbejdsgruppen vedrørende Danmarks officielle Auschwitz-dag.

Øvrigt

Offentlighedskommissionen.

Humanitær erfa-gruppe

Bestyrelsen i Fredsfonden.

Bestyrelsen for "Sammenslutningen af Frie Skoler"

Teknologirådets repræsentantskab.

Juryen i Big Brother Award Danmark.

GLIMT FRA ÅRET DER GIK

Human Rights & Business

Human Rights & Business-projektet blev etableret på Det Danske Center for Menneskerettigheder i 1999 med det formål at hjælpe virksomheder med at omsætte deres formålserklæringer til god menneskerettighedspraksis. Projektets aktiviteter fokuserer på tre hovedområder:

1. At udøve forskning med henblik på at producere praktiske forretningsredskaber, som virksomheder hurtigt kan inkorporere i deres ledelsessystemer for at sikre god menneskerettighedspraksis.
2. At udvikle velegnede træningskurser, som kan hjælpe forretningsfolk med at genkende og tackle menneskerettighedsproblematikker i en virksomhedskontekst.
3. At tilbyde rådgivende service og fortrolig vejledning til virksomheder vedrørende specifikke menneskerettighedsspørgsmål. I udførelsen af disse aktiviteter trækker projektet på den ekspertise, der ligger i en række af de andre afdelinger på Centret: Uddannelsesafdelingen bidrager med deres pædagogiske færdigheder til den interne virksomhedsundervisning, den internationale afdelings forbindelser er med til at iværksætte dialog med virksomheder, som opererer i udviklingslande, og forskningsafdelingen sikrer, at udviklede virksomhedsredskaber er baserede på den nyeste viden inden for de pågældende områder.

Projektet har en hybrid struktur, idet det både er fast forankret i menneskerettigheds- og virksomhedsmiljøet. Selvom projektet er placeret på Centret og som sådan inden for menneskerettighedsekspertisen, er projektet stadig fuldt ud bekendt med og opmærksom på kommercielle behov og realiteter via det direkte partnerskab med forretningsorganisationer. Al forskning og øvrige aktiviteter bliver regelmæssigt vurderet af en rådgivende komité bestående af repræsentanter fra Industrialiseringsfonden for Udviklingslandene (IFU), Dansk Industri (DI) og Centret, mens forskerne selv arbejder direkte med en gruppe af danske virksomheder i udviklingen og afprøvingen af alle redskaber. Projektet er et foretagende, hvori det danske forretningsmiljø og det danske menneskerettighedcenter i samarbejde arbejder mod et fælles mål, og på denne måde indtager det i dag en unik plads i begge miljøer.

Aktiviteter dette år har inkluderet

1. Pilotforskningsprojekt omhandlende oprettelsen af en international klagekommission

Dette projekt blev udført i samarbejde med forskere fra Princeton University (USA). Forskningen og feltarbejdet i Indien blev iværksat for at undersøge mu-

ligheden for at udvikle et uafhængigt forum, som vil være i stand til at undersøge og afgøre specifikke sager, hvor en dansk virksomhed med aktiviteter i udlandet anklages for menneskerettighedsovertrædelser.

2. Indledende test af Human Rights Compliance Assessment (HRCA)

Dette er et meget omfangsrigt projekt, som har været under udvikling i mere end tre år. HRCA redskabet er en diagnostisk test, som virksomheder kan bruge for at sikre, at deres forretningspraksis er i overensstemmelse med menneskerettighederne. Når redskabet er færdigarbejdet, vil HRCA være det første og eneste redskab af sin slags. Det består af over 1000 menneskerettigheds-indikatorer og 300 spørgsmål, som alle er baserede på FN's Menneskerettighedserklæring, de primære ILO-konventioner, samt over 80 andre menneskerettighedserklæringer og konventioner.

3. Praktikprogrammets tredje år

Dette er det første internationale praktikprogram, der kører som et fælles foretagende mellem virksomheds- og menneskerettighedsorganisationer. Intentionen er at uddanne fremtidige virksomheds- og NGO-ledere, som vil være i stand til både at være fuldt ud bekendte med centrale menneskerettighedsproblematikker og samtidig være opmærksomme på den forretningsmæssige kontekst, hvori disse problematikker opstår.

København var rammen om Den 6. Internationale Konference for Nationale Menneskerettighedsinstitutioner

Den 10.-13. april 2002 blev Den 6. Internationale Konference for Nationale Menneskerettighedsinstitutioner (National Human Rights Institutions, NHRI) afholdt i København og Lund. Repræsentanter fra 61 nationale menneskerettighedsinstitutioner verden over deltog. De nationale menneskerettighedsinstitutioner skal overvåge, fremme og beskytte menneskerettighederne i samarbejde med både regeringer og de civile samfund. Som forudsætning for at være i stand til at udføre deres opgave skal de nationale menneskerettighedsinstitutioner på én gang være statsanerkendte og være uafhængige og selvstyrende.

Konferencen var arrangeret af Det Danske Center for Menneskerettigheder og Sveriges Ombudsmand for Etnisk Diskrimination i samarbejde med Den Internationale Koordinationskomité for NHRI og med FN's Højkommissariat for Menneskerettigheder.

Formålet med konferencen var de nationale menneskerettighedsinstitutioners rolle for at fremme menneskerettighederne specielt i relation til bekæmpelse af racediskrimination og etnisk diskrimination, som de nationale menneskerettighedsinstitutioner har en særlig forpligtelse til at tage sig af, jf. FN's Parisprincipper 1991, der danner grundlaget for de nationale menneskerettighedsinstitutioners arbejde. Konferencen var en opfølgning på FN's verdenskonference i 2001 om racisme, racediskrimination, fremmedhad og dermed beslægtet intolerance.

Morten Kjærum blev i 2002 medlem af FN's komité mod racediskrimination

FN's vigtigste menneskerettighedskonventioner, bl.a. Konvention om afskaffelse af alle former for racediskrimination, har tilknyttet en komité af uafhængige eksperter, der overvåger, hvordan de stater, der har ratificeret konventionerne, lever op til deres forpligtelser. Centrets direktør, Morten Kjærum, blev i 2002 valgt som en af 18 eksperter i FN's komité mod racediskrimination (CERD).

Ekspertene sidder i komitéen i fire år - i kraft af deres personlige egenskaber, ikke som repræsentant for staten. Komitéens hovedopgave er at bistå staterne med at bekæmpe racediskrimination og fremme ligestilling. Staterne skal hvert andet år aflægge rapport til komitéen om, hvad man har gjort for at efterleve konventionens bestemmelser. Komitéen diskuterer rapporten med det pågældende land og udtrykker anerkendelse over fremgang siden forrige rapport og bekymring på de områder, hvor konventionen mod racediskrimination (stadig) ikke efterleves; komitéen foreslår mulige forbedringer (concluding observations).

Komitéen modtager desuden klager fra enkeltpersoner eller fra grupper af personer i de stater, der har accepteret en sådan adgang til klage. Komitéen træffer afgørelser i klagesager, men har ikke egentlige retligt bindende sanktionsbeføjelser. Foruden kommentarer til de enkelte landes rapporter udgiver komitéen hvert år en samlet rapport om konventionens status

KONFERENCENS TRE TEMAER

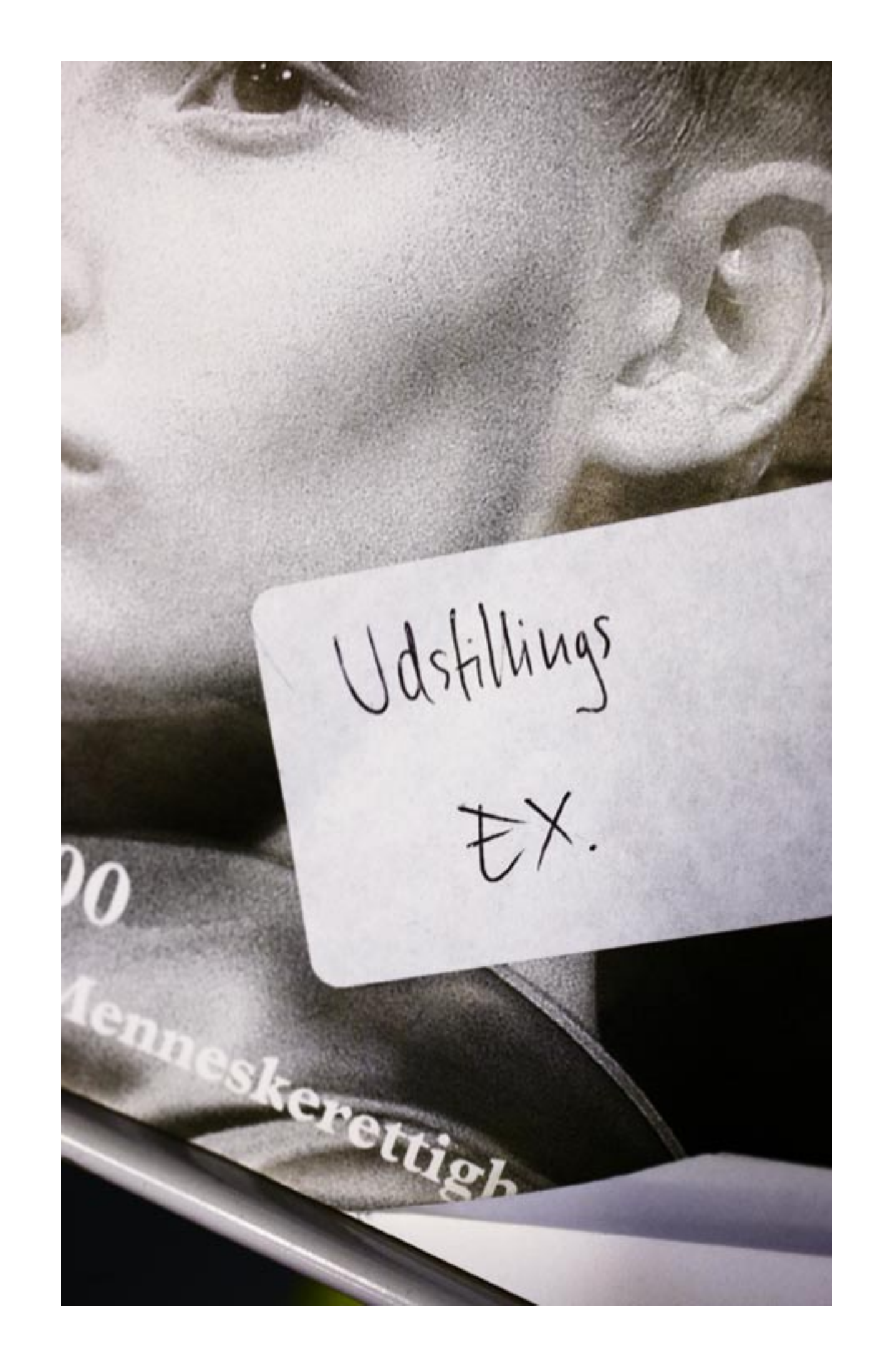
Konferencen diskuterede, med udgangspunkt i Verdenskonferencen, tre temaer, der er resulteret i en erklæring: The Copenhagen Declaration.

- Det ene tema vedrørte metoder til behandling af klager fra mennesker, der mener sig udsat for racisme og racediskrimination - bl.a. at de nationale menneskerettighedsinstitutioner i overensstemmelse med Parisprincipperne skal kunne behandle klager eller sikre, at klagerne kan blive behandlet af andre, kompetente myndigheder; at de kan anvende alternativ konfliktløsning som fx mægling, og at de kan foretage efterforskning på eget initiativ.
- Det andet tema vedrørte de nationale menneskerettighedsinstitutioners centrale rolle som menneskerettighedernes tilsynsførende - bl.a. ved at udvikle indikatorer (en slags tjekliste) som redskab til overvågning af og rapportering om racisme, racediskrimination, fremmedhad og dermed beslægtet intolerance, og at arbejde for at sikre gennemførelse og håndhævelse af nationale love i overensstemmelse med internationale menneskerettighedskonventioner.
- Det tredje tema omhandlede de nationale menneskerettighedsinstitutioners nøglerolle med hensyn til at forsvare menneskerettighederne og gøre myndigheder og civilsamfund bekendt med dem.

(staternes faktiske efterlevelse af dens bestemmelser). På basis af de erfaringer, komitéen gør sig ud fra landenes rapporter og fra klagesager, udgiver den også nogle såkaldte generelle kommentarer (General Comments eller General Recommendations) om særlige bestemmelser i konventionen eller om generelle temaer inden for konventionens område.

KORT OM THE COMMITTEE ON THE ELIMINATION OF RACIAL DISCRIMINATION, CERD, 2002

Komitéen mødtes (som den plejer) to gange i 2002, i marts og august. Danmark var i dialog med komitéen på mødet i marts om sin 15. periodiske rapport. Komitéen vedtog i 2002 en generel kommentar, der vedrører opfølgning på FN's verdenskonference mod racisme, racediskrimination, fremmedhad og dermed beslægtet intolerance og en generel kommentar om diskrimination på grund af afstamning. Per august 2002 havde 162 lande ratificeret konventionen, og 41 lande (bl.a. Danmark) havde anerkendt komitéens kompetence til at behandle klager fra borgerne. På hvert af de to møder i 2002 afgjorde komitéen en klagesag, begge klagesager anlagt mod Danmark.

Udstillings

EX.

00

Menneskerettigh

Det Danske Center for Menneskerettigheder blev oprettet ved en folketingsbeslutning den 5. maj 1987. Centret er et dansk centrum for opsamling af viden om menneskerettigheder i Danmark, i Europa og internationalt.

Arbejdet på menneskerettighedscentret omfatter forskning, information, uddannelse, projektaktiviteter og dokumentation om danske, europæiske og internationale forhold. Medarbejderstaben er fagligt bredt sammensat og består af jurister, antropologer, sociologer, økonomer, humanister, journalister og administrativt personale.

Centret samarbejder med NGO'er og offentlige myndigheder i Danmark og andre lande samt med mellemstatslige organisationer som fx Nordisk Råd, Europarådet, OSCE, EU og FN.

I 2003 skiftede Centret status ved lov nr. 411 om etableringen af Det Danske Center for Internationale Studier og Menneskerettigheder. Fra den 1. januar 2003 fortsatte ovennævnte arbejdsopgaver i regi af Institut for Menneskerettigheder.

Årsberetning 2002

Institut for Menneskerettigheder

Redaktør: Klaus Slavensky

Design: Simon de Tusch-Lec, www.tusch.dk

Fotograf: Stig Stasig, www.stasig.dk

Tryk: Handy Print A/S

Åbningstider

Instituttet er åbent: Mandag - torsdag fra kl. 9.00 – 16.00,
fredag fra kl. 9.00 – 15.00

Biblioteket er åbent: Alle hverdage fra kl. 11.00 – 15.00

Institut for Menneskerettigheder

Wilders Plads 8H

DK-1403 København K

TEL. + 45 32 69 88 88

FAX + 45 32 69 88 00

center@humanrights.dk

www.humanrights.dk

www.menneskeret.dk

Alle fotos viser motiver fra og omkring Instituttet

Institut for Menneskerettigheder

Wilders Plads 8H

DK-1403 København K

TEL. + 45 32 69 88 88

FAX + 45 32 69 88 00

center@humanrights.dk

www.humanrights.dk

www.menneskeret.dk